

Perceptions of School Principals and Teachers Regarding School Principals' Lesson Supervision: A Metaphor Study

Didem Parlak Aras (PhD. Stud.)

Akdeniz University- Turkey
ORCID: 0000-0002-1973-0674
didem_parlak@hotmail.com

İbrahim Cumhuri Erdoğan (MA Stud.)

Akdeniz University – Turkey
ORCID: 0000-0003-4212-7010
icmhr@hotmail.com

Prof. Dr. Ali Sabancı

Akdeniz University – Turkey
ORCID: 0000-0002-2508-7339
alisabanci@akdeniz.edu.tr

Abstract

The aim of this study is to determine the perceptions of school principals and teachers regarding the lesson supervision of school principals. The study was designed as a qualitative research. The data were collected using a semi-structured questionnaire in which metaphors were asked with their reasons. In the first part of the questionnaire, demographic informations were collected. In the second part, the school principals and teachers were asked what they would liken lesson supervision to and why. The data were evaluated by the inductive content analysis technique. The study group consisted of school principals and teachers from Anatolian, Science and Anatolian Imam-Hatip High Schools of the Ministry of National Education in five central districts of Antalya. The views of 200 participants, gathered both face-to-face and online, were analysed. In line with teachers' opinions, fifty-three metaphors and five sub-themes under the positive theme; one hundred and thirty-three metaphors and six sub-themes under the negative theme were reported. On the other hand, eight metaphors and three sub-themes under the positive theme; six metaphors and three sub-themes under the negative theme were created according to the opinions of the school principals. Consequently, the positive perceptions of the teachers were reported by, the themes of protective/authoritarian, facilitator/inspiring, leader, controller/corrective and researcher/analyst were expressed. On the other hand, the themes about the negative perceptions of the teachers were as follows: ineffective, formalist, controller, threatening, destructive/blocking and scary were used intensively. Although the percentages of school principals' perceptions from a positive and negative point of view were close, their positive perceptions were in the majority. Despite the negative opinions of school principals under the themes of formative/worthless, domineering, and destructive/disruptive, school principals stand out with their leader/ friend and regulatory/prescriptive aspects in lesson supervision, according to their opinions. As a result, the majority of teachers use negative metaphors for lesson supervision, while school principals mostly express positive metaphors. This situation indicates the weakness of communication and cooperation between school principals and teachers. Consequently, measures should be taken to support teachers' personal development, relieve their fears and anxieties and provide a kind of guidance focused various models.

Keywords: Educational supervision, School Principal, Teacher, Lesson Supervision

**E-International
Journal of
Educational Research**

Vol: 12, No: 4, pp. 151-172

Research Article

Received: 2021-07-13
Accepted: 2021-10-19

Suggested Citation

Parlak Aras, D., Erdoğan, İ. C. and Sabancı, A. (2021). Perceptions of school principals and teachers regarding school principals' lesson supervision: a metaphor study, *E-International Journal of Educational Research*, 12(4), 151-172. DOI: <https://doi.org/10.19160/e-ijer.970558>

Extended Abstract

Problem: Supervision can be thought of as the process of understanding whether organizational actions are in accordance with the determined principles and rules in line with the accepted objectives (Aydın, 2007). Başar (2000) defines supervision as a concept consisting of three interdependent, cyclical elements: determining the situation, evaluating, correcting, and developing. Erdem (2006) stated that it is only possible to define the degree of revealing the objectives in education, to repair the deviations in the objectives, if any, and to eliminate the deficiencies, only if the inspection process is carried out properly.

Educational supervision plays an extremely important role in achieving educational goals. In addition in determining the current situation, it functions theoretically and practically on what needs to be done to achieve the goals in the best way and how to ensure professional development of teachers (Özmen ve Güngör, 2008). Lesson supervision is the monitoring, examination and evaluation of the work of teachers working in any educational institution (Taymaz, 2015). Başar (2000) divides supervision in education system into three as classical, modern and clinical supervision in terms of method. Classical supervision, under the influence of classical management theories, is a type of supervising limited to due diligence, related to supervision and reporting. Modern supervision is a type of supervision that shows the effects of management theories on human relations. Clinical supervision, on the other hand, is a type of supervision for planned collaborative observation, examination and behavior change, especially in education, with the aim of increasing the effectiveness of supervision actions.

In schools, which are the most important part of the education system, the realization of the determined goals is possible if the school principal performs his duties and responsibilities effectively. The roles and behaviors that the school principal should perform in order to be successful can be listed as the professional development of teachers and other employees, the development of educational opportunities, the realization of the determined goals, the school's ability to establish positive relations with the environment and finding resources for effective education and training activities. In order to achieve these, the school principal must constantly supervise the school's human and material resources (Ağaoğlu, 2014).

School administrators should evaluate teachers' performances fairly and performance-enhancing activities should be included when necessary. In this case, the first activity to be done is to determine whether teachers have the knowledge and skills necessary for effective teaching. The second thing to do is to determine to what extent teachers use these knowledge and skills for an effective teaching (Şişman, 2002).

In the Turkish Education System, it is the responsibility of the higher authorities to supervise the subordinates. It is stated in the Provincial Administration Law No. 5442 that the governor of a province and the district governor have the authority to inspect the administrators and teachers of national education institutions in the province and district. In the Turkish Education System, there are legal regulations that ensure the supervision of teachers while they are teaching, and supervision works are carried out by education inspectors. In 2014, Articles 17 and 41 of the Law No. 6528 and the Decree Law No. 652 on the Organization and Duties of the Ministry of National Education were amended; The 'National Education Supervisors' working in the central organization of the Ministry and the 'Provincial Education Supervisors' working in the provinces were combined under the title of 'Education Inspector' (Official Gazette, 2014).

With the approval of the Ministry, dated 26.08.2014 and numbered 3554526, the "Guidance and Inspection Directive of the Ministry of National Education Primary Education Inspectors' Presidencies" was repealed. With the repeal of this directive, there is no legal basis for the course supervision of the education personnel. With the letter dated 24/07/2014 and numbered 3148976 on the subject of '2014-2017 Guidance and Inspection Program and Annual Activity Plan and Preparation Guide' by the Ministry, how the audit services will be planned and implemented has been stated. Inspection guides have been prepared for each type of educational institution and delivered to the provinces. With these changes made in 2014, a new inspection approach was adopted. The most prominent among these changes was that school principals instead of inspectors carried out course supervision.

The purpose of this research is to determine the perceptions of school principals and teachers about school principals' lesson supervision. The research is important in that the findings obtained benefit from the realization of lesson supervisions more effectively, and thus to present suggestions that can contribute to the correction of the identified deficiencies, the personal and professional development of teachers, the effective realization of the teaching process and the effectiveness of the school as a whole.

Method: This study was designed in qualitative research method and phenomenological design. Data analysis in phenomenological studies is aimed at revealing experiences and meanings (Yıldırım ve Şimşek, 2011). In this study, metaphor was used to determine teachers' perceptions of school principals on lesson supervision. Metaphors, which are used as data collection tools in educational sciences, are generally used in scientific studies created with the qualitative research paradigm and serve as a tool to reveal the perceptions of the data collected population about the concept in the metaphor form (Kılcan, 2019). The study group consisted of school principals and teachers working in Anatolian, Science and Anatolian Imam-Hatip High Schools affiliated to the Ministry of National Education in five central districts of Antalya in the 2019-2020 academic year. A semi-structured interview form was used as a data collection tool. In order to fill the semi-structured questionnaire, the interviews were designed to be conducted in two ways, face-to-face and online. As a result, the views of a total of 200 participants, 63 of them face-to-face and 137 online, were included in the analysis. Inductive content analysis technique was used. In the absence of a theory that can provide a basis for the phenomenon under investigation, inductive analysis, that is, content analysis based on coding, is required (Strauss & Corbin, 1990). In this context, the data were first coded and then themes based on the relationships between the codes were prepared. The metaphors made by the principals and teachers participating in the research were examined metaphorically. Then, image expressions were selected from participant forms that would best represent each theme. While creating image fields, images that will ensure the integrity of the meaning and thought of the participants were carefully selected. In addition, direct quotations of impressive sample images are included. While creating the images, the Turkish Language Association's Contemporary Turkish Dictionary was primarily used (TDK, 2021). Then, the meanings and connotations of the content given by the participants to the "metaphor" and "because" questions were taken into account. In addition, during the data analysis process, the participants were coded as S1, S2, M1, M2 in order to hide the personal identities of the participants. Kappa analysis was performed for the internal reliability of the research. Cohen's Kappa coefficient is a statistical way to test the reliability of comparative agreement between two raters (Landis & Koch, 1977). In order to ensure the external reliability of the research, the details of the research processes were submitted to the evaluation of an expert working in the field of education administration and supervision, and a confirmation review was carried out. Detailed explanations about the analysis of codes and themes and reporting of findings were evaluated by the experts and feedback was given to the researchers. According to the findings, it was observed that the opinions of the participants and the results of the research overlapped. This situation is accepted as an element that increases internal validity.

Findings and Conclusions: *In line with teachers' opinions, fifty-three metaphors and five sub-themes under the positive theme; one hundred and thirty-three metaphors and six sub-themes under the negative theme while according to the opinions of the school principals, eight metaphors and three sub-themes under the positive theme; six metaphors and three sub-themes under the negative theme were created. It has been understood that the majority of teachers use negative metaphors for lesson supervision, while school principals mostly express positive metaphors. When the positive perceptions of the teachers were examined, the themes of protective/authoritarian, facilitator/inspiring, leader, controller/corrective and researcher/analyst were expressed. When the negative perceptions of the teachers were examined, the themes of ineffective, formalist, controller, threatening, destructive/blocking and scary were used intensively. Although the percentages of school principals' perceptions from a positive and negative point of view are close, their positive perceptions are in the majority. Despite the negative opinions of school principals under the themes of formative/worthless, domineering and destructive/disruptive themes, school principals stand out with their leader, friend and regulatory/prescriptive aspects in lesson supervision, according to the opinions of school principals. This situation indicates the weakness of communication and cooperation between school principals and teachers.*

Suggestions: *It is recommended that the arrangements to be made in the education supervision focus on the real problems of the system and take steps to improve and advance the system. Necessary training programs are needed to increase the competence of school principals in course inspections to be carried out for development purposes. Consequently, measures should be taken to support teachers' personal development, relieve their fears and anxieties and provide a kind of guidance focused model.*

Okul Müdürlerinin ve Öğretmenlerin Okul Müdürlerinin Ders Denetimine İlişkin Alguları: Metafor Çalışması

Didem Parlak Aras (Doktora Öğr.)

Akdeniz Üniversitesi – Türkiye
ORCID: 0000-0002-1973-0674
didem_parlak@hotmail.com

İbrahim Cumhuri Erdoğan (YL Öğr.)

Akdeniz Üniversitesi – Türkiye
ORCID: 0000-0003-4212-7010
icmhr@hotmail.com

Prof. Dr. Ali Sabancı

Akdeniz Üniversitesi – Türkiye
ORCID: 0000-0002-2508-7339
alisabanci@akdeniz.edu.tr

Özet

Bu çalışmanın amacı, okul müdürlerinin ve öğretmenlerin okul müdürlerinin ders denetimine ilişkin algılarının belirlenmesidir. Araştırma nitel araştırma yöntemi ve fenomenolojik desende tasarlanmıştır. Metaforlar içeren yarı yapılandırılmış bir soru formu kullanılmıştır. Anketin birinci bölümünde demografik bilgilere yönelik sorular yer almaktadır. İkinci bölümde ise okul müdürlerine ve öğretmenlere ders denetimini neye ve neden benzettikleri sorulmuştur. Veriler tümevarımsal içerik analizi tekniği ile değerlendirilmiştir. Araştırmanın çalışma grubunu Antalya ilinin beş merkez ilçesindeki Millî Eğitim Bakanlığına bağlı Anadolu, Fen ve Anadolu İmam-Hatip Liselerinde görev yapan okul müdürleri ve öğretmenler oluşturmuştur. Yüz yüze ve çevrimiçi olarak elde edilen 200 katılımcının görüşleri analiz edilmiştir. Öğretmen görüşleri doğrultusunda olumlu tema altında elli üç metafor ve beş alt tema; olumsuz tema altında yüz otuz üç metafor ve altı alt tema bulunurken, okul müdürlerinin görüşlerine göre olumlu tema altında sekiz metafor ve üç alt tema; olumsuz tema altında altı metafor ve üç alt tema oluşturulmuştur. Öğretmenlerin olumlu alguları incelendiğinde koruyucu/otoriter, kolaylaştırıcı/ilham verici, lider, kontrolcü/düzeltilici ve araştırmacı/analiz uzmanı temaları ifade edilmiştir. Öğretmenlerin olumsuz alguları incelendiğinde ise etkisiz, şekilci, kontrolcü, tehditkâr, yıkıcı/engelliyici ve korkutucu temaları yoğun olarak kullanılmıştır. Okul müdürlerinin olumlu ve olumsuz bakış açılarının yüzdeleri birbirine yakın olmakla birlikte olumlu alguları çoğunluktadır. Okul müdürlerinin şekilci/değersiz, buyurgan ve yıkıcı/düzen bozucu temalar altında olumsuz görüşlerine rağmen okul müdürlerinin görüşlerine göre; okul müdürleri ders denetiminde lider, arkadaş ve düzenleyici/kuralcı yönleriyle öne çıkmaktadır. Sonuç olarak, öğretmenlerin çoğunluğu ders denetimi için olumsuz metaforlar kullanırken, okul müdürleri çoğunlukla olumlu metaforlar ifade etmektedir. Bu durum okul müdürleri ve öğretmenler arasındaki iletişim ve iş birliğinin zayıf olduğunu göstermektedir. Bu bulgular neticesinde, öğretmenlerin kişisel gelişimlerine destek olacak, korkularını ve kaygılarını giderici, yanlış arayıcı algısının yerine yol gösterici ve lider denetim uygulamaları sağlayacak önlemler alınmalı ve yeni stratejiler, farklı modeller geliştirilmelidir.

Anahtar Kelimeler: Eğitim denetimi, Okul Müdürü, Öğretmen, Ders Denetimi

Önerilen Atıf

Parlak Aras, D., Erdoğan, İ. C. ve Sabancı, A. (2021). Okul müdürlerinin ve öğretmenlerin okul müdürlerinin ders denetimine ilişkin algıları: metafor çalışması, *E-Uluslararası Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 12(4), 151-172. DOI: <https://doi.org/10.19160/e-ijer.970558>

**E-Uluslararası Eğitim
Araştırmaları
Dergisi**

Cilt: 12, No: 4, ss. 151-172

Araştırma Makalesi

Gönderim: 2021-07-13

Kabul: 2021-10-19

GİRİŞ

Denetim, yapılan çalışmalarını denetlemek ve değerlendirmek, daha verimli hâle getirilmelerini sağlamak için ilgililere önerilerde bulunmak, kurumlardaki personele çalışmalarında ve yetişmelerinde rehberlik yolu ile yardımda bulunmak gibi geniş bir hizmet alanıdır (Taymaz, 2015). Denetim, öğretmeyi ve öğrenmeyi etkileyen tüm unsurların değerlendirilmesi ile öğretmeyi, öğrenmeyi kolaylaştıracak ve etkin bir hale getirecek tüm ortamı hazırlama işidir. Tüm bu değerlendirmenin asıl amacı bir süreç olan eğitimi daha etkili hâle getirmektir (Aydın, 2007).

Öğretmenlerin kişisel ve mesleki gelişimlerinin bir bütünlük içinde değerlendirilmesi gerekmektedir. Öğretmenlerin örgütsel performansının değerlendirilmesinde örgüte dahil olurken sahip oldukları hizmet öncesi öğrenim süreçleri ve yaşantıları büyük önem taşımaktadır. Bununla birlikte öğretmenlerin girdi parametreleri kadar performansları üzerinde etkili olan bir diğer unsurun hizmet içinde örgüt tarafından kendilerine sunulan "kişisel ve mesleki gelişim olanakları" olduğu ileri sürülebilir. Glickman (2002)'a göre eğitim ve öğretim sürecinin geliştirilmesi bireyin kendini başkalarından soyutlaması ve sadece öğretimin denetimi ile mümkün olmaz. Gelişme için kişinin uygulamalarını değerlendirmesi ve değiştirmesine kaynaklık edebilecek planlara ve yapılara ve genel olarak da öğretimi de içinde barındıracak bir biçimde eğitimin denetimine ihtiyaç vardır (Yücel ve Toprakçı, 2009).

Örgüt, önceden tayin edilmiş hedefleri gerçekleştirmek için bir araya gelen işgörenlerin, eşgüdümlemiş üretim bağlarından oluşur. Bu işgörenler, örgütün hedeflediği ürünleri üretmek için üstlendikleri görevleri yapmaya uygun davranışlar yaparlar (Başaran, 2008). Barnard'a (1988) göre örgüt iki ya da daha fazla kişinin bilinçli olarak eşgüdümlemiş faaliyetleri ya da eforlarından oluşan mekanizmadır. Barnard, örgütü fiziki, biyolojik, kişisel ve toplumsal unsurlardan oluşan bir iş birliği mekanizması olarak ifade etmektedir. Başka bir tanımla, örgüt kolektif hedeflerin peşinde kontrollü performans elde etmek için bir sosyal organizasyondur (Buchanan ve Huyunki, 2017). Örgüt, üyeleri arasındaki bağlantıların bir örgüsüdür, üyeleri tarafından kurulan bir birlik ve bir iletişim ağı olarak görülebilir. Örgütün hedefleri önceden kararlaştırılır. Yönetim de bu hedefleri ortaya koymak için, örgütteki madde ve insan kaynaklarına rehberlik eder, bunları kullanır ve gözden geçirir (Bursalıoğlu, 2015). Bu anlamda örgütlerin hedeflerine göre işleyip işlemediklerinin kesinlikle tespit edilmesi gerekmektedir. Bunu temin edecek ise örgüt yönetimidir. Çünkü yönetimin vazifesi, örgütü kuvvetli ve verimli bir biçimde çalıştırmaktır (Oğuz, Taşdan ve Yılmaz, 2007).

Glickman'a (2002) göre meslek; bilgi, beceri ve uygulamalara sahip kişilerin, meslektaşlarının sürekli kontrollerine ve gelişim yönündeki katkılarına ihtiyaç hissettiği bir etkinlik alanıdır. Fleming ve Steen (2004) ise denetimi özellikle ilgi alanı insan olan mesleklerde öğrenme ve mesleki gelişim açısından temel bir zorunluluk olarak tanımlamaktadır. Buna göre denetim mekanizması ise her karmaşık örgütte vardır. Bu bir örgütsel ve yönetsel zorunluluktur. Denetimin, örgüt bakımından mecburi olması, örgütün kendi varlığını devam ettirmeye kararlı oluşunun doğal bir neticesidir. Aydın'a (2007) göre denetim, örgütsel eylemlerin kabul edilen hedefler doğrultusunda, belirlenen ilke ve kurallara elverişli olup olmadığının kavranma süreci olarak tanımlanabilir. Başar (2000), denetimi durumu saptama, değerlendirme ve düzeltme, geliştirme olmak üzere birbirine bağımlı, döngüsel üç unsurdan oluşan bir kavram olarak tanımlamıştır. Denetimin genel hedefi, örgütün hedeflerinin gerçekleştirilme aşamasını belirlemek, daha iyi neticeye ulaşmak için gerekli tedbirleri almak ve süreci geliştirmektir (Aydın, 2007).

Erdem (2006), eğitim öğretimde amaçlananların ortaya konma derecesinin tanımlanması, varsa amaçlardaki sapmaların onarılması ve eksikliklerin giderilmesinin ancak denetim sürecinin sağlıklı yürütülmesiyle mümkün olduğunu belirtmiştir. Özmen ve Güngör (2008) de eğitim denetiminin var olan durumu tespit etme yanında, hedeflere en iyi biçimde ulaşabilmek için nelerin

yapılması gerektiği, öğretmenlerin mesleki gelişiminin nasıl sağlanacağına ilişkin kuramsal ve uygulamalı olarak fonksiyon gördüğü görüşündedir.

Başar (2000), eğitim sisteminde denetimi yöntem bakımından klasik, modern ve klinik denetim olarak üçe ayırmaktadır. Klasik denetim, klasik yönetim kuramları etkisinde denetleme ve rapor hazırlamayla ilgili, durum tespiti ile sınırlı denetim türüdür. Modern denetim, insan ilişkileri ile ilgili yönetim kuramlarının etkilerini gösteren denetim türüdür. Klinik denetim ise denetim eylemlerinin etkililiğini artırmak hedefiyle bilhassa öğretimde planlı işbirlikçi gözlem, incelemeye ve davranış değiştirmeye yönelik denetim türüdür. Başar (2000) ve Taymaz'a (2015) göre eğitim sisteminde yapılan denetim ve değerlendirme kurum ve ders denetimi olmak üzere iki grupta incelenebilir. Genel olarak kurum denetimi "eğitim öğretim yapan kurumların tüm faaliyetlerinin değerlendirildiği denetim" şekli olarak açıklanabilir. Kurum denetiminde eğitim kurumlarında çalışanların ve diğer maddi kaynakların temin edilmesi, faydalanması faaliyetlerinin izlenmesi, kontrol edilerek belli ölçütlere göre değerlendirilmesi yapılmaktadır. Ders denetimi ise herhangi bir eğitim kurumunda çalışan öğretmenlerin eğitim-öğretim faaliyetlerindeki çalışmalarının izlenmesi, incelenip değerlendirilmesinin yapılmasıdır.

Eğitim sisteminin en önemli ögesi olan okullarda, belirlenen hedeflerin gerçekleşmesi, okul müdürünün görev ve sorumluluklarını etkili bir biçimde gerçekleştirmesiyle olasıdır (Ağaoğlu, 2014). Glickman'a (2002) göre tipik olarak bir değerlendirmeci tarafından yılda birkaç kez gerçekleştirilen ve tartışma, eleştiri ve planlamaların süreklilik göstermediği bir ziyaret yaklaşımı, öğretim etkinliklerinin körelmesine ve rutinleşmesine yol açar ve bir meslek olarak öğretmenliği güçlendirmeye katkı sağlamaz. Okul müdürünün başarılı olması için ortaya konması gereken rol davranışlar öğretmenlerin ve diğer çalışanların mesleki gelişimi, eğitim fırsatlarının geliştirilmesi, saptanan hedeflerin gerçekleştirilmesi, okulun çevre ile olumlu bağlar kurabilmesi ve etkili eğitim öğretim etkinlikleri için kaynak bulma şeklinde sıralanabilir. Bunların meydana gelmesi için de okul müdürünün, okulun insan ve madde kaynaklarını sürekli kontrol etmesi gerekir (Ağaoğlu, 2014).

Şişman ve Turan'a (2004) göre çağdaş okul yöneticilerinin görev ve sorumlulukları arasında program geliştirme, performans değerlendirme, öğrenme-öğretme süreçleri gibi görevler bulunmaktadır. Şişman (2002), okul yöneticilerinin, öğretmenlerin performanslarını adaetli bir şekilde değerlendirmesi ve gerektiğinde performans geliştirici faaliyetlere imkân tanınması gerektiğini vurgulamıştır. Bu durumda yapılması gereken ilk faaliyet, öğretmenlerin etkili bir öğretim için gerekli olan bilgi ve becerilere sahip olup olmadıklarının saptanmasıdır. İkinci olarak yapılması gereken ise öğretmenlerin sahip oldukları bu bilgi ve becerileri, etkili bir öğretim için ne ölçüde kullanıp kullanmadıklarının saptanmasıdır.

Türk Eğitim Sisteminde, astları denetlemek üst makamların sorumluluğundadır. Bir ilin valisinin ve bir ilçenin kaymakamının il ve ilçede bulunan millî eğitim kurumları yönetici ve öğretmenlerini teftiş yetkisine sahip olduğu 5442 sayılı İl İdaresi Kanunu'nda belirtilmiştir. Türk Eğitim Sisteminde, öğretmenlerin ders işlerken, denetimini sağlayan hukuki düzenlemeler bulunmakta olup, denetim çalışmaları maarif müfettişleri vasıtasıyla gerçekleştirilmektedir. 2014 yılında, 6528 Sayılı Kanun ile 652 Sayılı Millî Eğitim Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin 17. ve 41. Maddelerinde değişiklik yapılarak; Bakanlık merkez teşkilatında görevli 'Millî Eğitim Denetçileri' ile illerde görevli 'İl Eğitim Denetmenleri', 'Maarif Müfettişi' unvanı altında birleştirilmiştir (Resmi Gazete, 2014).

26.08.2014 tarih ve 3554526 sayılı Bakanlık Makamı Oluru ile 2000 yılında yayınlanan "Millî Eğitim Bakanlığı İlköğretim Müfettişleri Başkanlıkları Rehberlik ve Teftiş Yönergesi" yürürlükten kaldırılmıştır. Bu yönergenin yürürlükten kaldırılmasıyla eğitim personelinin ders denetiminin yapılmasının tüzel dayanağı kalmamıştır. Bakanlık tarafından '2014-2017 Rehberlik ve Denetim Programı ile Yıllık Faaliyet Planı ve Hazırlama Rehberi' konulu 24/07/2014 tarih ve 3148976 sayılı yazı ile denetim hizmetlerinin nasıl planlanacağı ve uygulanacağı belirtilmiştir. Her eğitim kurumu türü için denetim rehberleri düzenlenerek illere ulaştırılmıştır. 2014 yılında yapılan bu değişikliklerle

beraber yeni bir denetim anlayışına geçilmiştir. Söz konusu değişiklikler içinde en belirgin olanı, ders denetimlerinin müfettişler yerine okul müdürleri tarafından yapılması olmuştur.

Türkiye’de okul müdürlerinin ders denetim süreçlerine ve sonuçlarına ilişkin çok sayıda araştırma yapıldığı belirlenmiştir. Bu araştırmalarda ağırlıklı olarak okul müdürü tarafından yapılan ders denetimlerinin öğretmenler tarafından olumlu algılandığı; olumsuzlukların vurgulandığı çalışmaların ise daha az sayıda olduğu anlaşılmaktadır.

[Fırıncioğlu Bige \(2014\)](#) ilkökul müdürlerinin ders denetimleri ile ilgili öğretmen görüşlerini saptamak üzere yaptığı araştırmada öğretmenlerin okul müdürlerinin planlama, sınıf yönetimi ve iletişimi ile sınıf içi etkinlikler ve öğrenciyi yönlendirme boyutlarında ders denetimleri ile ilgili olumlu görüş bildirdiklerini belirlemiştir. [Akbaşlı ve Tunç \(2019\)](#) öğretmenlerin %80’inin ders denetimlerini okul müdürlerinin yapması gerektiği fikrinde olduklarını; öğretmenlerin kendilerini denetleyen kişilerin bir ya da iki ders saati içerisinde öğretmenlik yetenekleri ile ilgili çıkarımlarda bulunmalarından memnun olmadıklarını; okul müdürünün denetleme mevzuunda daha nesnel ve doğru kararlar verdiklerini düşündüklerini belirlemiştir. [Sabancı ve Akcan \(2019\)](#) çalışmalarında, okul müdürlerinin gözlem öncesi görüşme aşamasında, gözlem ve gözlem sonrası görüşmelerde kapsamlı bir denetim anlayışı yansıttıklarını, ancak ağırlıklı olarak düzey belirleyici bir denetim anlayışına sahip olduklarını belirlemiştir. [Ergen ve Eşiyok \(2017\)](#), çalışmalarında, öğretmenlerin okul müdürlerinin öğretim denetimi yapma konusundaki yeterliklerini genel olarak olumlu bulduklarını belirlemiştir. [Dönmez ve Demirtaş \(2018\)](#), araştırmalarında katılımcıların görüşlerine dayalı olarak ders denetiminin okul müdürleri tarafından yapılmasının öğretmeni yakından tanımayı kolaylaştıracağını, öğretmene yönelik bu değerlendirmenin bir ders saati veya bir günlük bir gözlem neticesinde olmaması gerektiğini, denetimin eğitim süresince yapılmasının daha etkili gözlem olanağı sağlayacağı sonucuna varmışlardır. [Kaya ve Koca \(2020\)](#), çalışmalarında okul yöneticilerinin insani yeterliliklerinin, teknik ve kavramsal yeterliliklerine göre; olumlu insani özelliklerinin olumsuz insani özelliklerine göre daha sık vurgulandığı sonucuna ulaşılmıştır.

[Tüzel ve Şahin Kalyon \(2012\)](#), çalışmalarında, öğretmen adaylarının okul yöneticilerine yönelik imaj ve kişilik algılarının tamamen olumsuz unsurlardan oluştuğunu; okul müdürünün en fazla algılanan görevlerinin yönetme ve sorumluluk, yetki, otorite sahibi olma şeklinde algılandığını ortaya koymuşlardır. [Uygur \(2020\)](#), okul müdürlerinin çoğunlukla derse denetimi amacıyla sınıflara girdiklerini ancak sırayla belge, dosya inceleme işlemleri, dersin işleyişini izleme ve sınıfın fiziksel yapısıyla ilgilenme şeklinde bir denetim uygulaması yaptıklarını ortaya koymuşlardır. Araştırmada okul müdürlerinin öğretmenlik meslek bilgisi, iyi iletişim ve sınıf yönetimi konularında gelişime ihtiyaç duydukları ileri sürülmüştür. [Ceylan ve Can \(2019\)](#), çalışmalarında öğretmenlerin okul müdürlerinin denetim rollerini etkili bir biçimde gösteremediklerini düşündüklerini bulmuşlardır. Çalışmada öğretmenlerin ders denetimleriyle derse hazırlıklı gelme, planlı-programlı olma, tecrübe aktarımı, sorumluluk kazanma yönünden faydalandıklarını; ancak, lüzumsuz belgeler, kayırma ve ayrımcılık, stres, zaman yetersizliğinden kaynaklı yanlış yargılara ulaşma gibi nedenlerle ders denetimlerinin olumsuz etkilerin de olduğu anlaşılmıştır.

Bu araştırmanın amacı ise okul müdürlerinin ve öğretmenlerin okul müdürlerinin ders denetimi ile ilgili algılarının belirlenmesidir. Araştırma, elde edilen bulguların, ders denetimlerinin daha etkili bir şekilde gerçekleştirilmesine fayda sağlaması ve böylece tespit edilen aksaklıkların düzeltilmesine, öğretmenlerin kişisel ve mesleki gelişimlerine, öğretim sürecinin daha etkili gerçekleştirilmesine ve bütünde okul etkililiğine katkıda bulunabilecek önerilerin sunulabilmesi açısından önemlidir.

YÖNTEM

Bu çalışma nitel araştırma yönteminde ve olgubilim deseninde tasarlanmıştır. Nitel araştırma, disiplinler arası bütüncül bir perspektifi temel alarak, araştırma problemini yorumlayıcı bir bakış açısıyla incelemeyi benimseyen bir metottur. Üzerinde araştırma yapılan olgu ve olaylar kendi bağlamında görüşülerek, insanların onlara yükledikleri anlamlar bakımından yorumlanır (Altunışık, Coşkun, Bayraktaroğlu ve Yıldırım, 2010: 302). Olgubilim (fenomoloji) deseni farkında olduğumuz ancak derinlemesine ve detaylı bir anlayışa sahip olmadığımız olgulara yoğunlaşmaktadır. (Yıldırım ve Şimşek, 2011). Olgu bilim çalışmasında araştırmacılar tarafından katılımcıların bir kavrama, bir olaya ya da bir olguya hangi anlamları yükledikleri belirlenmeye çalışılır ve bu süreçte "neden" ve "nasıl" sorularının cevapları aranır (Creswell, 2014; Bayar ve Bayar, 2015).

Bu çalışmada öğretmenlerin ve okul müdürlerinin, okul müdürlerinin ders denetimine ilişkin algılarını belirlemek amacıyla metafordan faydalanılmıştır. Metafor; bir şeyi veya bir görüşü ona çok benzeyen özelliklere sahip başka bir şey ile genel olarak 'gibi', 'benzer' kelimelerini kullanmaksızın istenen tanımlamayı yapmak, anlatıma üslup güzelliği ve kolaylığı katmak için kullanılan kelime ya da kelime kümesidir. Bir başka ifadeyle metafor; bir kavramı, kelimeyi, terimi, olguyu daha güzel ve etkili anlatmak amacıyla, başka bir anlamda olan bir sözcükle, ilgi kurularak benzetme yoluyla kullanılmasıyla birlikte (Aydın,2004), bir şeyi (örneğin bir sınıfı) diğeriyle (örneğin bir parti, bir yarışma veya bir hapisane) karşılaştırır ve bunu yaparken sahneyi nasıl deneyimlediğimize dair canlı bir resim sunar (Lakoff ve Johnson, 1980). Metaforlar bir tecrübeyi başka bir tecrübeye göre anlaşılmasını ve anlamlandırılmasını sağlayan araçlar olup bireylerin bilişsel yaklaşımlarını yansıtmaktadır (Tepebaşılı, 2013).

Metaforları genellikle düşünmeden düzenli olarak kullanırız. Sonuç olarak, röportajlar, belgeler ve saha notları gibi hemen hemen her tür metin verisinde bol miktarda bulunurlar (Tracy, 2020). Eğitim bilimlerinde veri toplama aracı olarak faydalanılan metaforlar genelde nitel araştırma paradigması ile oluşturulan bilimsel çalışmalar içerisinde kullanılmakta ve veri toplanan popülasyonun metafor formunda yer alan kavram ile ilgili algılarını belirlemede bir araç vazifesi görmektedir (Kılcan, 2019).

Çalışma grubu, 2019-2020 eğitim-öğretim yılında Antalya ilinin beş merkez ilçesinde Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı Anadolu, Fen ve Anadolu İmam-Hatip Liseleri'nde görev yapan okul müdürlerinden ve öğretmenlerden oluşturulmuştur. Beş merkez ilçede bulunan 3 Fen Lisesi, 11 Anadolu İmam-Hatip ve 36 Anadolu Lisesi'nden katılımcılara ulaşılmaya çalışılmıştır. Anadolu liselerinden 170, Anadolu İmam-Hatip liselerinden 16 ve Fen liselerinden 14 katılımcı öğretmen ve okul müdürü görüşü elde edilmiştir.

Çalışma grubunun belirlenmesinde cinsiyet, yaş, medeni durum, eğitim düzeyi, okul türü, görevi ve mesleki kıdem açısından çeşitlilik sağlanabilmesi amacıyla maksimum çeşitlilik örnekleme kullanılmıştır (Büyüköztürk vd., 2010; Yıldırım ve Şimşek, 2011). Öğretmenlerden 202, müdürlerden 14 olmak üzere toplam 216 soru formu toplanmış ancak 16 soru formu eksik bilgilerden dolayı çıkartılmıştır. Sonuç olarak 200 adet soru formu değerlendirilmeye alınmıştır.

1. Katılımcılara İlişkin Demografik Bilgiler

Çalışma grubundaki öğretmen ve müdür katılımcılarla ilgili demografik bilgiler sırasıyla Tablo1 ve Tablo 2'de sunulmuştur.

1.1. Öğretmenlere ilişkin demografik bilgiler: Öğretmenlere ilişkin demografik bilgiler Tablo 1 de verilmiştir. Çalışmaya gönüllü olarak toplam 186 öğretmen katılmıştır. Katılımcıların %48,9 (91)'u kadın, %51 (95)'i ise erkektir. Katılımcıların yaşları 26 ile 51 yaş ve üstü şeklinde bir dağılım göstermektedir. En genç katılımcı yaş aralığı 26-30 yaş aralığında iken, en yaşlı aralık ise 51 ve üstü yaş grubundadır.

Tablo 1. Öğretmenlere İlişkin Demografik Bilgiler

Öğretmen (N:186)			
		N	%
Cinsiyet	Kadın	91	48,92
	Erkek	95	51,08
Yaş	26-30 yaş	31	16,67
	31-35 yaş	19	10,22
	36-40 yaş	23	12,37
	41-45 yaş	48	25,81
	46-50 yaş	45	24,19
	51 ve üstü	38	20,43
Medeni durum	Evli	162	87,10
	Bekâr	24	12,90
Öğrenim düzeyi	Lisans	150	80,65
	Yüksek lisans	34	18,28
	Doktora	2	1,08
Okul türü	Anadolu Lisesi	159	85,48
	Fen Lisesi	13	6,99
	İmam-Hatip Lisesi	14	7,53
Mesleki kıdem	1-5 yıl	13	6,99
	6-10 yıl	18	9,68
	11-15 yıl	19	10,22
	16-20 yıl	49	26,34
	21 ve üstü	87	46,77
Branş	Almanca	6	3,23
	Beden Eğitimi	4	2,15
	Biyoloji	9	4,84
	Coğrafya	12	6,45
	Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi	10	5,38
	Fizik	16	8,60
	Felsefe	8	4,30
	İngilizce	21	11,29
	Kimya	12	6,45
	Matematik	30	16,13
Müzik	5	2,69	
Rehber Öğretmen	6	3,23	
Tarih	14	7,53	
Türk Dili ve Edebiyatı	26	13,98	
Görsel Sanatlar	7	3,76	

Katılımcıların % 87,1 (162)'i evli, % 12,9 (24)'ü ise bekârdır. Katılımcıların öğrenim durumlarına bakıldığında ise %80,6 (150)'sı lisans, %18,2 (34)'si yüksek lisans ve %1 (2)'i doktora mezunudur. Okul türü değişkenine göre katılımcıların % 85,4 (159)'ü Anadolu, % 6,9 (13)'ü Fen ve % 7,5 (14)'i Anadolu İmam-Hatip liselerinde görev yapmaktadır. Mesleki kıdem değişkenine göre katılımcıların, en fazla % 46,7 (87)'si 21 yıl ve üstü yıl görev yapmışken, en az % 6,9 (13)'ü 1-5 yıl arasında görev tecrübesine sahip oldukları görülmektedir. Son olarak, araştırmaya 15 farklı branştan öğretmen katılmıştır.

1.2. Müdürlere ilişkin demografik bilgiler: Müdürlere ilişkin demografik bilgiler Tablo 1 de verilmiştir. Çalışmaya gönüllü olarak toplam 14 okul müdürü katılmıştır

Tablo 2. Müdürlere İlişkin Demografik Bilgiler

Müdürler (N:14)			
		N	%
Cinsiyet	Kadın	6	42,86
	Erkek	8	57,14
Yaş	31-35 yaş	1	7,14
	36-40 yaş	4	28,57
	41-45 yaş	3	21,43
	46-50 yaş	3	21,43
	51 ve üstü	3	21,43
Medeni durum	Evli	14	100
Öğrenim düzeyi	Lisans	8	57,14
	Yüksek lisans	6	42,86
Okul türü	Anadolu Lisesi	11	78,57
	Fen Lisesi	1	7,14
	İmam-Hatip Lisesi	2	14,29
Mesleki kıdem	6-10 yıl	1	7,14
	11-15 yıl	6	42,86
	16-20 yıl	2	14,29
	21 ve üstü	5	35,71
	Branş	Biyoloji	1
Coğrafya		2	14,29
Fizik		1	7,14
Görsel Sanatlar		1	7,14
Matematik		3	21,43
Branş	Tarih	3	21,43
	Türk Dili ve Edebiyatı	2	14,29
	Yabancı Dil	1	7,14

Katılımcıların %42,8 (6)'i kadın, %57,1 (8)'i ise erkektir. Katılımcıların yaşları 31 ile 51 yaş ve üstü şeklinde dağılmaktadır. Katılımcıların tamamı (14) evlidir. Katılımcıların öğrenim durumlarına bakıldığında ise %57,1 (8)'i lisans, %42,8 (6)'i yüksek lisans mezunudur. Okul türü değişkenine göre ise katılımcılar % 78,5 (11)'i Anadolu lisesi, % 7,14 (1)'i Fen lisesi ve % 14,2 (2)'si ise Anadolu İmam-Hatip lisesinde görev yapmaktadır. Mesleki kıdem değişkenine göre katılımcıların 6 ile 21 yaş ve üstü kademelere sahip oldukları görülmektedir. Son olarak, araştırmaya 8 farklı branştan müdür katılmıştır.

1.3. Veri Toplama Aracı ve Veri Toplama Süreci: Veri toplama aracı olarak birinci bölümünde demografik bilgilerin toplanması amacıyla oluşturulan soruların; ikinci bölümünde ise araştırmaya katılan müdürlerin ve öğretmenlerin görüşlerini belirlemek üzere "Okul müdürlerinin ders denetimi..... benziyor çünkü" soru kalıbının yer aldığı yarı yapılandırılmış görüşme formundan yararlanılmıştır.

Yarı yapılandırılmış soru formunun doldurulması için görüşmeler yüz yüze ve online olmak üzere iki türlü gerçekleştirilmek üzere tasarlanmıştır. Sonuç olarak 63 adeti yüz yüze, 137'si ise online olmak üzere toplam 200 katılımcının görüşleri analizlere dahil edilmiştir.

Okul müdürlerinin ve öğretmenlerin kendi başına soruyu yanıtlaması istenmiş; birbirlerini etkileyebilecekleri ortam ve süreçlerden kaçınılmıştır. Çalışma grubuna, verdikleri yanıtların gizli tutulacağı, kimseyle paylaşılmayacağı ve sadece bilimsel amaçla kullanılacağı bilgisi verilmiştir.

2. Verilerin Analizi: Verilerin analizinde NVIVO nitel araştırma programından faydalanılmıştır. Tümevarımcı içerik analizi tekniği kullanılmıştır. İncelenen olguya temel sağlayabilecek bir kuramın olmaması halinde tümevarımcı analiz, yani kodlamaya dayalı içerik analizi gereklidir (Strauss ve Corbin, 1990). Bu bağlamda, bu çalışmada veriler öncelikle kodlanmış ardından kodlar arasındaki ilişkilere dayanan temalar hazırlanmıştır. Araştırmaya katılan müdürlerin ve öğretmenlerin mecaz anlamda yaptıkları benzetmeler metaforik açıdan incelenmiştir. Daha sonra, her temayı en iyi temsil edecek katılımcı formlarından imge ifadeleri seçilmiştir. Tepebaşı (2013)'nin metaforik analiz sürecinde metaforlaştırma metodolojisinin mantıksal temelinden yola çıkarak her kaynağın çağrıştırdığı anlamları içeren imge tarlaları oluşturulmuştur.

İmge tarlaları oluşturulurken katılımcıların anlam ve düşünce bütünlüğünü sağlayacak imgeler özenle seçilmiştir. Buna ek olarak, etkileyici örnek imgelere ait doğrudan alıntılara yer verilmiştir. İmgeler oluşturulurken öncelikle Türk Dil Kurumu Güncel Türkçe Sözlüğünden faydalanılmıştır (TDK, 2021). Daha sonra, katılımcıların belirttikleri "metafor" ile "çünkü" sorusuna verdikleri içeriklerin anlam ve çağrışımları dikkate alınmıştır. Ayrıca verilerin analiz sürecinde katılımcıların kişisel kimliklerini gizlemek amacıyla katılımcılar Ö1, Ö2...; M1, M2... şeklinde kodlanmıştır.

3. Geçerlik ve Güvenirlik Çalışmaları: Nitel araştırmalarda geçerlik araştırmacının araştırdığı olguyu, olduğu şekliyle ve olabildiğince tarafsız gözlemesi anlamına gelmektedir (Kirk ve Miller,1986). Bu kapsamda çalışmanın verileri analiz yapılırken, iki araştırmacı tarafından kavramsal çerçeve dışına çıkmadan, veriler uyum ve birlik içerisinde çözümlenmiş, temalara ait bir yol haritası izlenmiştir.

Araştırmada iç güvenilirliği sağlayabilmek için tutarlılık incelemesi yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın iç güvenilirliği için Kappa analizi yapılmıştır. Cohen's Kappa katsayısı iki değerlendiricinin arasındaki karşılaştırmalı uyuşmanın güvenilirliğini test etmek için uygulanan istatistiksel bir yoldur (Landis ve Koch, 1977). Çalışmayla ilgisi olmayan iki değerlendiriciye kodlamalar verilmiş ve eşleştirmeli örnek bir kod tablosu oluşturulmuştur. Eşleştirme tablosundaki metafor ve açıklaması yer alan alıntılardan uygun bulduklarının karşısına yerleştirmeleri beklenmiştir. Kodlamalar arasındaki uyumu belirlemek için SPSS 13.00 paket programında güvenilirlik analizi yapılmış ve Kohen Kappa tutarlılık katsayısı 0.748 (p<.001) olarak hesaplanmıştır.

Landis ve Koch'a (1977) göre Kappa katsayısının 0.61 ile 0.80 arasında olması, önemli düzeyde bir uyumun olduğunu göstermektedir. Dolayısıyla mevcut araştırmada değerlendiriciler arasında önemli düzeyde bir uyum olduğu görülmüş ve kodlama anahtarının güvenilir olduğuna karar verilmiştir.

Araştırmacıların çözümlene kısmında fikir birliğinde olması çalışmanın güvenilirliğini artırmıştır. Araştırmanın dış güvenilirliği için araştırma süreçlerinin ayrıntıları eğitim yönetimi ve denetimi alanında görevli uzman değerlendirmesine sunulmuş ve teyit incelemesi gerçekleştirilmiştir. Kodlar ve temaların analizi ve bulguların raporlaştırılması ile ilgili ayrıntılı açıklamalar uzmanın değerlendirmesinden geçerek araştırmacılara geribildirimde bulunulmuştur. Elde edilen bulgulara göre katılımcıların görüşleri ile araştırma sonuçlarının örtüştüğü görülmüştür. Bu durum iç geçerliği artırıcı bir öge olarak kabul edilmektedir. Farklı demografik özelliklere sahip öğretmen ve müdürlerin görüşlerinde tutarlı birlik olması ise araştırmanın dış geçerliğini artırmaktadır.

BULGULAR

Bu bölümde öncelikle öğretmenlerin okul müdürlerinin ders denetimine ilişkin a) olumlu ve b) olumsuz görüşlerine ait bulgular daha sonra da okul müdürlerinin okul müdürlerinin ders denetimine ilişkin a) olumlu ve b) olumsuz görüşlerine ait bulgular sunulmuştur.

1. Okul Müdürlerinin Ders Denetimine İlişkin Öğretmen Görüşleri

Öğretmenlerin okul müdürlerinin ders denetimine ilişkin a) olumlu ve b) olumsuz görüşleri aşağıda sunulmuştur.

a) Öğretmenlerin Okul Müdürlerinin Ders Denetimine İlişkin Olumlu Görüşleri:

Öğretmenlerin okul müdürlerinin ders denetimine ilişkin olumlu görüşleri tablo 3'te sunulmuştur. Tablo 3'e göre olumlu görüşler 5 alt tema ile sınıflandırılmıştır. Bu temalar; Koruyucu/Otoriter, Kolaylaştırıcı/İlham Verici, Lider, Kontrolcü/Düzeltilici ve Araştırmacı/ Analiz Uzmanı olarak belirlenmiştir. Bu temalardan 'Koruyucu/Otoriter' yönleri okul müdürlerinin en çok ifade edilen olumlu özellikleri olmuştur. Bu görüşte olan öğretmenler; baba, kontrol merkezi, çoban gibi mecazları kullanmışlardır. Çalışmaya katılan öğretmenlerin kullandığı mecaz ve çağrışım yaptığı imgeler, okul müdürlerinin sevgi, iyi huy, model, anlayış, yön verme, huzur verici, güven, güdüleme, tecrübe gibi niteliklerini öne çıkarmaktadır. Ö39 'Okul müdürü baba gibidir. Çünkü babacan tavırlarla korur, kollar ve destekler.' gibi örnek ifadeler Koruyucu/Otoriter özelliklerine işaret etmektedir.

Okul müdürleri ikinci olarak en fazla 'Kolaylaştırıcı/İlham Verici' figürü olarak görülmektedir. 'Kolaylaştırıcı/İlham Verici' tema metaforları teknik direktör, teleskop, tepegöz, etkileşimli ayna, dürbün olarak belirtilmiştir. Çağrışım yaptığı imgeler ise, düzenleyici, taktik belirleyici, ufuk açıcı, seçicilik, görüntüleme, odaklanma, izleme, gizlilik ve şeffaflıktır. 'Kolaylaştırıcı/İlham Verici' temayı destekleyen örnek ifadeler; Ö4 'Okul müdürünün ders denetimi teleskop gibidir. Çünkü gözlemlerinde uzaydaki olayların takip edildiği gibi, ders denetimi de öğretmen ve öğrencinin gözlemlendiği, takip edildiği ve analiz edilmeye yardımcı olduğu hissini veriyor.' ve Ö86 'Okul müdürünün ders denetimi etkileşimli ayna gibidir. Çünkü denetleyici tarafından kendinizi dışarıdan görebilmeyi sağlayan bir durum sağlar.' şeklindedir.

Okul müdürlerinin 'Lider' yönü öğretmenler tarafından en fazla benzetme yapılan üçüncü temadır. Lider teması altında rüzgar, gemi kaptanı, orkestra şefi, yönetmen ve kılavuz gibi mecazlar kullanılmıştır. Bu mecaz anlamlar uzmanlık, yaratıcılık, yön belirteci ve yol göstericilik imgelerini çağrıştırmaktadır. Konuyla ilişkili olarak Ö138 'Okul müdürünün ders denetimi kılavuz gibidir.

Çünkü kişinin kendisinde bilmediği ya da göremediği bazı özelliklerinin veya davranışlarının farkına varmasını sağlar.', Ö109 'Okul müdürü gemi kaptanı gibidir. Çünkü hedefe varmak için dersi izler, öğretmeni denetler ve yönlendirir', Ö99 'Okul müdürü orkestra şefi gibidir. Çünkü bütün öğretmenleri yönlendirir çalıştırır, uyum sağlar', ve Ö80 'Okul müdürü yönetmen gibidir. Çünkü öğretmeni izler ve gerektiğinde yönetir, yönlendirir.' cümleleriyle liderlik yönüne vurgu yapmışlardır.

Tablo 3. Öğretmenlerin Okul Müdürlerinin Ders Denetimine İlişkin Olumlu Görüşleri

Temalar	Kodlar (Kaynaklar)*	İmge Tarlası	n
KORUYUCU/ OTORİTER	Baba (3), Kontrol merkezi (1), Çoban (2), Şemsiye (1), Doğa manzarası (1), Şirin baba (1), Ödev kontrolü (1), Arrow (dizi karakteri) (1), Ahilik (1), Teftiş (1)	Otorite, Sevgi, Anlayış, İyi huy, Model, Arkadaş, Sığınak, Destek, Akıl, Sorumluluk Gürbüz, Yiğit, Korunak, Görünüş, İlham Verici, Koruyucu, Sorumluluk teftişi, Dikkat çeken, Can kurtarıcı, Güven, Güdüleme, Yardımlaşma, Hız, Ataklık, Huzur verici, Yön verme, Tecrübe.	13
KOLAYLAŞTIRICI/ İLHAM VERİCİ	Teknik direktör (1), İyi niyetli anne (1), Teleskop (1), Tepegöz (1), Etkileşimli ayna (1), Ayna (1), Dürbün (1), Melek (1), Misafirlik (1), Hayat (1), Canlı yayın (1), Deneyimli göz (1)	Düzenleyici, Düzen kurucu, Taktik belirleyici, Karar verici, Seçicilik, Güdüleyici, Kolaylaştırıcı, Ufuk açıcı, İlham kaynağı, Optik aygıt, Müşahit, Optik, İnteraktif, Bakaç, Farkındalık, Uysal kimse, Duyuşsal destek, Hareketli, Dinamik, Güçlü, Etkili, Görme aracı, Görüntüleme, Odaklanma, İzleme, Gizlilik, Şeffaflık.	12
LİDER	Rüzgâr (2), Lider (1), Rehber (1), Pusula (1), Gemi kaptanı (1), Kılavuz (1), Orkestra şefi (1), Yönetmen (4)	Önder, Şef, Uzman, Yaratıcı, Çalışkan, Esinti, Yel, Açıklamalı Kılavuz, Yön Belirteci, Kaptan Pilot, Teknik Bilgi, Yol Gösteren, Verimli, Yenilikçi, Lider figürü, Yönetme yetkisi olan kimse, İdareci, Direktör, Kutup yıldızı, Ölçü, Ahenk, Bütünlük	12
KONTROLÇÜ /DÜZELTİCİ	RTÜK (1), Mahmut Hoca (1), Bahçıvan (1), Arkadaş (1), Ziyaret (1), Sürekli düzeltme yapan anne (1), İşveren (1), Silgi (1), Boya fırçası (1)	Kesme, Budama, Koruma, Reform, Değişiklik, Yanlışları bulma ve yok etme, Destek olma, Yoldaş, Görüşme, İyileştirme, Bilgi verme, Uzmanlık, Samimiyet, İyi vakit geçirme, Düzen.	9
ARAŞTIRMACI / ANALİZ UZMANI	Sherlock Holmes (1), Kontrollü denetim (1), Çiftçinin tarlasına bakması (1), Meraklı araştırmacı (1), Check up (1), Laborant (1), Dereceli silindir (1)	Yoklama, Arama, İlgi, İlişki, Aidiyet, İstek, Heves, Merak, Ayrıntı, Dikkat, Sondaj, Sorgulama, Analiz, Analitik düşünme, Düşkünlük, Teşhis, Tedavi, Detaylı inceleme, Araştırın, İstikşaf, Taharri, Tetkik, Tam bakım, Ar-ge, Mevcut durumu Anlama, Yorumlama.	7

Tablo 3'te belirtildiği üzere okul müdürlerinin ders denetimine ilişkin algılanan olumlu bir yönü de 'Kontrolçü/Düzeltilici' olmalarıdır. Bu temada RTÜK, Mahmut hoca, arkadaş gibi metaforlar kullanılmıştır. Bu metaforlar ise düzen, koruma, iyileştirme ve destek olma imgelerini çağrıştırmaktadır. Konuyla ilgili olarak düşüncelerini Ö8 'Okul müdürünün ders denetimi RTÜK gibidir. Çünkü sınıf içinde öğretmenin görsel ve sözel sunumunu denetler ve kontrol eder.' cümlesiyle ifade etmiştir.

Okul müdürlerinin ders denetimine ilişkin algılanan olumlu diğer bir yönü ise 'Araştırmacı/Analiz Uzmanı' olmalarıdır. Katılımcılar, kontrollü denetim, çiftçinin tarlasına bakması, meraklı araştırmacı, check up ve laborant gibi mecaz ifadeler kullanmışlardır. Bu mecazlar, dikkat, sorgulama, teşhis, analiz, tedavi, detaylı inceleme, ar-ge ve yorumlama imgelerine çağrışım yapmaktadır. Ö140 'Okul müdürünün ders denetimi check-up gibidir. Çünkü işleyişin kontrolü için yapılan uygulamadır.' ve Ö157 'Okul müdürünün ders denetimi meraklı bir araştırmacı gibidir. Çünkü okul müdürümüz öğretmenlik becerimiz ve alan hâkimiyetimizi ders içinde nasıl kullandığımızı görmek istiyor' ifadeleri okul müdürlerinin 'Araştırmacı/Analiz Uzmanı' yönünün altını çizmektedir.

b) Öğretmenlerin Okul Müdürlerinin Ders Denetimine İlişkin Olumsuz Görüşleri:
Öğretmenlerin okul müdürlerinin ders denetimine ilişkin olumsuz görüşleri tablo 4'te sunulmuştur.

Tablo 4. Öğretmenlerin Okul Müdürlerinin Ders Denetimine İlişkin Olumsuz Görüşleri

Tema	Kodlar (Kaynaklar)*	İmge Tarlası	n
ETKİSİZ	Gereksiz iş (5), Formalite (2), Hikâye (2), Komedi filmi (2)Tiyatro (1), Palyatif çözüme (1), Denizde yelkenli (1), Ormana atılan taş (1), Avcı Tom (1), Üç maymun (1), Elma ile armut toplama (1), Suya yazılmış yazı (1), İfadesiz yüz şekli (1), Yetmez ama evet (1), Sünnet arabası yazısı (1), Tipik ders denetimi (1), Bakıcı (1), Masal (1), Mehter marşı (1), Etkisiz eleman (1), Uzay yolu (1), Lüzumsuz iş (1), Homer Simpson karakteri (1), Zorunluluk (1), Prosedür (1), Meşgul holding sahibi (1), Nötr eleman (1), Etkisiz sıfır (1), Ebeveyn denetimi (1), Kurşun (1), Dişsiz aslan (1)	Gösteriş, Amaçsız, Alakasız, Etkisiz, Gereksiz konuşma, İlerleme kaydetmeyen, Yararsız, Çokbilmişlik, Varlığı yokluğu bir, Afaki, Göreli, Sanal, Kurgu, Tarafsız, Yansız, Yüzeysel, Sonunda bir başarı olmayan girişim, Bağımlı, Açık arayıcı, Biçimsel davranış, İlişkisizlik, Belirsizlik, Hedefsizlik, Bıkkınlık, Yedek, İkame, Hikaye, Ağır, Hayali, Öyküleme, Tesirsiz, Nötr, Kuvvetsiz, Gereksiz, Boş yere, Anlamsız, Pasif, Çekimser, Olağan, Donuk, Durağan, Sabit, Sıradan, Hayali, İlgisiz, Manasız, Dikkate değer olmayan, Dikkat çekmeyen, Olası, Zorlama, Nafile, Faydasız.	38
ŞEKİLCİ	Misafir (4), Dostlar alışverişte görsün (4), Köşe yazısı başlığı (1), Gösterişçi (1), Kraldan çok kralcı (1), Kuyruk (1),Tanık (1), Mecburi iş (1), Ameliyata girmeyen doktor (1), Laf olsun torba olsun (1), Odun kırdıran dede (1), Müteahhit (1), Müsamere (1), Gizli operasyon(1), Film figüranı (1), Ziraat mühendisi (1),Hababam sınıfı filmindeki müdür (1), Yapmacık iş (1), Kısa film çekimi (1), Papağan (1), Horoz (1), Yapmak için yapılan etkinlik (1), Döldül-Rin tin tin (1), Kuzuların sessizliği (1), Mıntıka temizliği yaptırın çavuş (1), Ziyaret (1), Ödev (1), Görücüye çıkma (1), Skeç (1), At gözlüğü (1), Pahalı bir kalem (1)	Yerleşik olmayan, Göçebe, Geçici, Gösteriş, İş görüyor densin diye, Ayartıcı, İşlevsiz organ, Robot, Tekrarlı işler, Dosyalama, Evrak, Yazılı kâğıt, İçi boş, Formalite, Gerçekçi olmayan, Sahte, Yeniliğe kapalı, Sadece göreve odaklanma, Sönük, Rol yapan, İtaat eden, Biçimci, Taklitçi, Özenti, Baştan savma, Vasat, Görünürlüğü seven, Duygusuz, Amaçsız, Bildiğinden şaşmayan, Ezberci, İtaatkar, Aktarıcı, Sıradan, İçeriği önemsemeyen, Tutum, Görkem, Göze çarpıcı olan, Göz Alıcılık, Şahitlik, Övünmek, Sahte, Yapay, Suni, Yapmacık, İçi boş, Gerçekleri Yansıtmayan, Yararı Olmayan.	37
KONTROLÇÜ	Trafik polisi (4), Maliye müfettişi/Müfettiş (3), Zabıta memuru (3), Hâkim (2), Otobüs şoförü (1), Baskıcı/kontrolör (1), Radarda görevli polis (1), Dedektif (1), Zabıta testi (1), FBI ajanı (1), Askeri denetim (1), Vergi denetçisi (1), Futbol hakemi (1), Patron (1), Bekçi (1), Gardiyan (1), Disiplin Kurulu (1), Güvenlikçi (1), Arı maya müfettiş balmumu (1), Çocuğuna güvenmeyen baba (1)	Kontrol, Kuralcı, Aniden teftiş, Güvensizlik hissi, Korkutucu, Sınırlayıcı, Tutanak, Casus, Takip hissi, Yanlış yakalama, Pusuya yatma, Zorlama, Uyarı, Otorite, Kısıtlama, Yansıtıcı, Rahat davranmayı engelleme, Şüphe, Pres, Çıkarını düşünen, Rutin, Kovalayıcı, Ceza, Zarar Verici, Yoklayan, Tutanak Tutan, Ajan, Didikleyci, Yürütüm, Sıkı Düzen, Aykırı Davranış Arama, Eksikliğini Elverişsizliğini Aramak,	28
TEHDİTKÂR	Küçük düşürücü iş (2), Road runner (çakal) (1), , Önyargı (1), Kaba iş (1), Kuru sıkı tabanca (1), Biri bizi gözetliyor (3), Alacaklı (1), Röntgenci (1)	Yanlış arayan, Kötü niyetli, Güvensiz, İncitici, Eksiklik çıkarıcı, Kurnaz, Huysuz, Düzençi, Değerini sarsıcı, Kusur Bulucu, Aşırı Titizlik, Geçimi zor, Peşin Hükümlü, Açık arayan, gizli işler çeviren, dikizleme, eksik bulmaya çalışma, gözetleme, sürekli beklenti içinde olma, Gözetleyen, Saklı durumlar, Habersiz iş, Ani Olaylar	11
YIKICI/ ENGELLEYİCİ	Züccaciye dükkânına girmiş fil (1), Mahalle baskısı (1), Parçalı güneş tutulması (1), Psikolojik baskı (1), Güneş (1), Yaz sıcaklığı (1), Dikenli tel (1), Silindir (1), Politikacı (1), Gereksiz teftiş (1),	Korku, Kaygı, Sabit fikir, Psikolojik şiddet, Moral bozukluğu, Görmeyi engelleyici, Ruhsal sıkıntı, Bariyer, Handikap, Pürüz, Müşkül, Mahzur, Mâni, Tahakküm, Riyakâr, Bozucu, Tahripkar, Kusur Yakalama, Ezici	10
KORKUTUCU	Frankenstein (1), Lise son öğrencisinin sınav korkusu (1), Yabancı Göz (1), Tokat (1), Acil durum alarmı (1), Korku filmi (1), Kaos (1), Devriye Polis (1), Sözlü sınav (1)	Kaygı, Endişe, Şok etkisi, Rahatsızlık verici, Düzen bozucu, Ürpertici, Kafa karışıklığı, Yakalanma hissi, Tedirginlik, Paranoya, Depresyon, Cesaret kaybettirici, Emir, Zulüm, Şiddet, Ürpertici, Tasa, Kuşku, Kuruntu, İşkil, Tehlike Sinyali, Alarm,	9

Okul müdürlerinin ders denetimine ilişkin olumsuz görüşler Tablo 4'te belirtildiği üzere 6 tema altında incelenmiştir. Bu temalar; Etkisiz, Şekilci, Kontrolcü, Tehditkâr, Yıkıcı/Engelleyici ve Korkutucu 'dur. Okul müdürlerinin ders denetimine ilişkin olumsuz temalardan en çok 'Etkisiz' yönü öne çıkmıştır. Öğretmenler; tiyatro, ormana atılan taş, üç maymun, elma ile armut toplama, suya yazılmış yazı, ifadesiz yüz şekli, tipik ders denetimi, formalite, hikâye, mehter marşı etkisiz eleman, lüzumsuz iş, prosedür ve nötr eleman gibi metaforlar kullanmışlardır. Bu metaforlar, gösteriş, amaçsız, alakasız, etkisiz, kurgu, gereksiz konuşma, ilerleme kaydetmeme, çokbilmişlik, varlığı yokluğu bir ve ilişkisizlik imgelerini hatırlatmaktadır. Katılımcılar, yaşadıkları ders denetimi tecrübelerini etkisiz bulduklarını; Ö49 '*Okul müdürünün ders denetimi mehter marşı gibidir. Çünkü sistemsiz arızalardan dolayı ilerleme çok yavaş*', Ö17 '*Okul müdürünün ders denetimi elmayla armutu toplama gibidir. Çünkü müdürler, öğretmenlerin branş konularına yeterince hâkim değil ve yöneticilik görevinde uzun zaman geçirdiği için sınıf yönetiminden uzaklar*' ve Ö10 '*Okul müdürünün ders denetimi ormana atılan taş gibidir. Çünkü dersi ya da öğretmeni değerlendirmek için yeterli ya da geçerli ölçek kullanılmıyor ve az zamanda önemli karar vermek durumunda adil bir sonuca varılmıyor*' cümleleriyle etkisizliği vurgulamışlardır.

Öğretmenlerin görüşlerine göre belirlenen ikinci en yüksek olumsuz tema 'Şekilci'dir. Bu temayla ilgili misafir, dostlar alışverişte görsün, köşe yazısı başlığı, gösterişçi, kraldan çok kralcı, tanık, mecburi iş, laf olsun torba dolsun, film figüranı, yapmacık iş, papağan, yapmak için yapılan etkinlik ve mintika temizliği yaptıran çavuş kullanılan metaforlardan bazılarıdır. Katılımcıların kullandığı bu metaforların çağrıştırdıkları imgeler ise göçebe, robot, tekrarlı iş, dosyalama, evrak, içi boş, formalite, gerçekçi olmayan, sahte, ezberci, sadece göreve odaklanma, rol yapma ve itaat etmedir. Bu konuda Ö173 '*Okul müdürünün ders denetimi köşe yazısı başlığı gibidir. Çünkü içeriği önem arz etse de, sadece ismen denetim olarak duruyor, genelde formalitede kalıyor, hazırlıklar tam manasıyla yapılıyor ama ne gelişme ne de sonuç anlamında devamı gelmiyor*.'; Ö18 '*Okul müdürünün ders denetimi dostlar alışverişte görsün anlayışı gibidir. Denetimler kâğıt üstünde kalmaktadır ve tek bir ders denetimi ile öğretmenle ilgili hüküm verilemez*.' ve Ö75 '*Okul müdürünün ders denetimi film figüranı gibidir. Çünkü sadece verilen görevi yerine getirmeye çalışır*.' cümleleri ile ifade etmişlerdir.

Başka bir tema ise ders denetimlerinin 'Kontrolcü' olarak algılanmasına ilişkindir. Bu temayla ilgili müfettiş, baskıcı kontrolör, hâkim, radarda görevli polis, dedektif, zabıta memuru, zabıta testi, FBI ajanı, askeri denetim, trafik polisi, vergi denetçisi, patron, bekçi, gardiyan ve disiplin kurulu metaforları kullanılmış ve kuralcı, yansıtıcı, ceza, yanlış yakalama, rutin, aniden teftiş, güvensizlik hissi, korkutucu, sınırlayıcı, tutanak, pusuya yatma, zorlama, uyarı, otorite imgelerine ulaşılmıştır. Katılımcılardan Ö30 '*Okul müdürünün ders denetimi baskıcı kontrolör gibidir. Çünkü ders öğretmeni bir başkası sınıftayken sınıfla sağlıklı bir iletişim kuramaz, kendini baskı altında hisseder*.' cümlesi ile öğretmen açısından kontrol korkusu hissinin oluştuğunu göstermektedir. Ö82 '*Okul müdürünün ders denetimi trafik polisi denetimine gibidir. Çünkü denetimde çok fazla evrak kontrol ediliyor, eksik evrak korkusu yaşanıyor*' ve Ö50 '*Okul müdürünün ders denetimi çocuğuna güvenmeyen baba gibidir. Çünkü sınıf kapılarında bulunan cam bölmeleri derse bakmak için kullanılır*' ve ifadeleriyle kontrolcü denetim görüşlerini aktarmıştır.

Biri bizi gözetliyor, alacaklı, küçük düşürücü iş ve önyargı metaforları ile öğretmenler, okul müdürünün ders denetiminin 'Tehditkâr' yönünü ifade etmişlerdir. İmgesel olarak yanlış arama, gizli işler çeviren, kötü niyet, güvensizlik, eksiklik çıkarma ve kurnazlık ifadelerini çağrıştırmaktadır. Ö55 '*Okul müdürünün ders denetimi biri bizi gözetliyor hissi gibidir. Çünkü ders, nöbet, öğrenci, veli görüşmeleri her şey gözlemleniyor, yorumlanıyor ve denetleniyor*.' ifadesiyle yanlış arayıcı bir denetim olduğunu aktarmıştır.

Katılımcıların metaforlarından oluşan diğer olumsuz tema ise 'Yıkıcı/Engelleyici'dir. Yıkıcı/Engelleyici olduğunu düşünen katılımcılar parçalı güneş tutulması, psikolojik baskı ve dikenli tel metaforlarıyla sabit fikir, psikolojik şiddet, görmeyi engelleyici, korku imgelerini

çağrıştırmışlardır. Ö1 'Okul müdürünün ders denetimi parçalı güneş tutulması gibidir. Çünkü Güneş tutulması Ay'ın Dünya ile Güneş arasına girmesiyle ve Güneş'in önünü kapatarak Güneş ışınlarının Dünya'ya ulaşmasını engellemesi sonucu meydana gelir. Hem öğrencinin (Dünya), hem de öğretmenin (Güneş) dikkati ve odaklanması etkilenir bu denetimden' ifadeleriyle yıkıcı/engelleme bir denetim olduğunu belirtmiştir.

Öğretmenler tarafından okul müdürlerinin ders denetimi 'Korkutucu' figür olarak algılandıklarına ilişkin metaforlar da bulunmaktadır. Korkutucu temasıyla ilişkili tokat, lise son öğrencisinin sınav korkusu, yabancı göz, acil durum alarmı, korku filmi, kaos metaforları kullanılmıştır. Çağrıştırdığı imgeler ise kaygı, endişe, şok etkisi, tedirginlik, depresyon, cesaret kaybettirici, emir, zulüm, şiddettir. Bu konuda bazı katılımcıların görüşleri ise şu şekildedir: Ö93 'Okul müdürünün ders denetimi korku filmi gibidir. Çünkü her an gerilim yaratabiliyor' ve Ö87 'Okul müdürünün ders denetimi acil durum alarmı gibidir. Çünkü Sadece öğretmene panik yaptıran, normalde kullanılmayan bir kontrol mekanizmasıdır.'

2. Okul Müdürlerinin Okul Müdürlerinin Ders Denetimine İlişkin Görüşleri

Okul Müdürlerinin Okul Müdürlerinin Ders Denetimine İlişkin a) olumlu ve b) olumsuz görüşleri aşağıda sunulmuştur.

a) Okul Müdürlerinin Okul Müdürlerinin Ders Denetimine İlişkin Olumlu Görüşleri:

Okul müdürlerinin okul müdürlerinin ders denetimine ilişkin olumlu görüşleri tablo 5'te sunulmuştur.

Tablo 5. Okul Müdürlerinin Ders Denetimine İlişkin Olumlu Görüşleri

Temalar	Kodlar (Kaynaklar)*	İmge Tarlası	n
Lider	Aslan(1), Teknik direktör (1), Rehberin yol göstermesi (1), rehberlik (1)	Düzenleyici, Düzen kurucu, Taktik belirleyici, Karar verici, Seçici, Güdüleyici, Düşünce adamı, İlham verici, Hedef belirleyici, Hareketli, İzleme, Direktör, Odaklanma, Öncü, Yön Tespit Etmek İçin Kullanılan Kadranlı Araç, Yön Belirteci, Yol Gösteren, Klavuz, Önder, Lider, Cesur, Güç, Tecrübe	4
Arkadaş	Canlı iletişim (1), Ev ziyareti (1)	Duygu birliği, Güven, Samimiyet, Dostluk, Paylaşım, Yardım, Destek, Eğlence, Hoş vakit, Bilgi paylaşımı,	2
Düzenleyici/ Kuralcı	Bahçıvan (1), Ders Ziyareti (1),	Düzenleme, Biçimlendirme, Takip, Uyarı, Tedbir alıcı, Koruma, İyileştirme, Bilgi alışverişi, Kontrol, Kaynak sağlama, Gözlem, Değerlendirme, Dönüt verme	2

Tablo 5'e göre olumlu görüşler 3 alt tema ile sınıflandırılmıştır. Bu temalar; Lider, Arkadaş ve Düzenleyici/Kuralcı olarak belirlenmiştir.

Bu temalardan 'Lider' yönleri okul müdürlerinin en çok dile getirdiği olumlu özelliklerden birisidir. Bu görüşte olan müdürler; teknik direktör, aslan ve rehberlik gibi mecazları kullanmışlardır. Çalışmaya katılan müdürlerin kullandığı mecaz ve çağrışım yaptığı imgeler, okul müdürlerinin, düzenleyici, karar verici, seçici, güdüleyici, yol gösteren, önder, lider, cesur, güç, tecrübe gibi niteliklerini öne çıkarmaktadır. Çağrışım yaptığı imgeler, okul müdürlerinin liderlik, güven, güç, tecrübe gibi niteliklerini öne çıkarmaktadır. M5 'Okul müdürü aslan gibidir. Çünkü bütün öğretmenleri hem korur kollar, hem denetler' ve M3 'Okul müdürünün ders denetimi rehberin yol göstermesi gibidir. Çünkü kaybolduğunda ya da yolu bulamadığında yön gösterir' Bu konuda, M12 'Okul müdürünün ders denetimi teknik direktörün antrenmanları gözlemesi gibidir. Çünkü Eğitim Ligi'nde liderlik yaptığı bir takımı var. Bu takımla kendi liginde başarılı olmak ya da takımın konumunu korumak ister.' şeklinde ifade etmiştir.

'Arkadaş' ise okul müdürlerinin olumlu özelliklerine ilişkin en çok dile getirilen diğer bir tema olmuştur. Bu görüşte olan okul müdürleri, canlı iletişim ve ev ziyareti gibi ifadeleri kullanmıştır. Bu konuda, M13 '*Okul müdürünün ders denetimi ev ziyareti gibidir. Çünkü sınıf ortamı sizin özgürlük alanınız en rahat olduğunuz yerdir*' şeklinde ifade etmiştir.

Okul müdürlerinin 'Düzenleyici/Kuralcı' yönü ise müdürler tarafından benzetme yapılan diğer bir temadır. Düzenleyici/Kuralcı tema için bahçıvan ve ders ziyareti metaforları ise, düzenleme, takip ve koruma gibi imgeleri çağrıştırmaktadır. Konuyla ilgili olarak düşüncelerini M1 '*Okul müdürünün ders denetimi bahçıvan gibidir. Çünkü öğretmenlerle ilgilenir hataları varsa uyarıp bırakır.*' cümlesiyle ifade etmişlerdir.

b) Okul Müdürlerinin Okul Müdürlerinin Ders Denetimine İlişkin Olumsuz Görüşleri:

Okul müdürlerinin okul müdürlerinin ders denetimine ilişkin olumsuz görüşleri Tablo 6'da sunulmuştur.

Tablo 6. Okul Müdürlerinin Ders Denetimine İlişkin Olumsuz Görüşleri

Temalar	Kodlar (Kaynaklar)*	İmge Tarlası	n
ŞEKİLCİ/ DEĞERSİZ	Suya yazı yazmak (1), Dişsiz aslan (1), Kör olma (1), Yüzeysel denetim (1),	İmkânsız, Erişilmez, Ele geçirilmez, Hatırlanmaz, Dikkate değer bulunmaz, Önemsiz, Etkisiz, Boş laf, Gereksiz konuşma, Zorlama iş, Formalite, Güçten düşme, Değer kaybetme, İş görememe, Göreve odaklanamama, sürdürümcü, Algı kaybı, Takipte zorlanma, Gerçeklerden kopma	4
BUYURGAN	Komutan (1)	Kumanda, Komuta etmek, Emir, İtaat, Üst-ast, Hiyerarşi, Kural, Ödül, Ceza, Hedef, Uyarı.	1
YIKICI/ DÜZEN BOZUCU	Güneş tutulması (1)	Ürpertici, Korkutucu, Kaygı yaratıcı, Umutsuzluk kaynağı, Ortam bozucu, Görüş azaltıcı engelleyici, Soğuk, Ani rüzgar, Beklenmedik duygular	1

Tablo 6'da belirtildiği üzere olumsuz görüşler 3 alt tema ile sınıflandırılmıştır. Bu temalar; Şekilci/Değersiz, Buyurgan ve Yıkıcı/Düzen Bozucu olarak belirlenmiştir.

Okul müdürlerinin ders denetimine görüşleri incelendiğinde, öğretmenlerin ders denetimine ilişkin görüşleriyle benzer şekilde olumsuz temalardan 'Şekilci/Değersiz' yönü öne çıkmıştır. Okul müdürleri; dişsiz aslan, suya yazılmış yazı, yüzeysel denetim ve kör olma gibi metaforlar kullanmışlardır. Bu metaforlar, imkansız, erişilmez, ele geçirilmez, dikkate değer bulunmaz, önemsiz, etkisiz, boş laf, gereksiz konuşma, zorlama iş, formalite, güçten düşme, iş görememe, göreve odaklanamama, sürdürümcü, algı kaybı ve takipte zorlanma imgelerini hatırlatmaktadır. Okul müdürleri gerçekleştirdikleri ders denetimlerini etkisiz bulduklarını; M7 '*Okul müdürünün ders denetimi suya yazı yazmak gibidir. Çünkü denetlendiği gibi söylenenler unutulup gidiyor.*' ve M9 '*Okul müdürünün ders denetimi aslanın ormanda dişleri olmadan dolaşması gibidir. Çünkü Sorumluluk çok yetki yok.*' ve M2 '*Okul müdürünün ders denetimi yüzeysel denetim gibidir. Çünkü öğretmenlik vicdan mesleğidir*' cümleleriyle vurgulamışlardır.

Diğer tema ise ders denetimlerinin 'Buyurgan' olarak algılanmasına ilişkindir. Bu temayla ilgili komutan metaforu kullanılmış ve emir, itaat, kumanda, kuralcı, ceza, uyarı ve hedef imgelerine ulaşılmıştır. M4 '*Okul müdürünün ders denetimi komutan denetimi gibidir. Çünkü uyarır, emir verir, gerektiğinde ceza verir*' ifadesiyle kontrolcü denetim görüşlerini aktarmıştır.

Okul müdürlerin görüşlerine göre belirlenen başka olumsuz temalardan biri ise 'Yıkıcı/Düzen Bozucu 'dur. Yıkıcı/Düzen Bozucu olduğunu düşünen okul müdürü, güneş tutulması metaforuyla ürpertici, umutsuzluk kaynağı, ortam bozucu, görüş azaltıcı engelleyici, soğuk, ani rüzgar, beklenmedik duygular imgelerini çağrıştırmıştır. M8 '*Okul müdürünün ders denetimi güneş*

tutulması gibidir. Çünkü bir derse girerek öğretmen hakkında bilgi sahibi olması mümkün değildir.' ifadesiyle engelleyici bir denetim olduğunu belirtmiştir.

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Bu çalışmada amaç öğretmen ve müdürlerinin, okul müdürleri tarafından yapılan ders denetimine ilişkin görüşlerini metaforlar aracılığıyla tespit etmektir. Metaforların analizi sonucunda elde edilen bulgular incelendiğinde, okul müdürlerinin ve öğretmenlerin okul müdürünün ders denetimine ilişkin algılarının olumlu ve olumsuz olmak üzere iki görüşte toplandığı anlaşılmıştır. Bu durumda, öğretmenlerin görüşlerine göre elde edilen bulgulara göre, olumlu temanın altında elli üç metafor ve beş alt tema; olumsuz temanın altında ise yüz otuz üç metafor ve altı alt tema oluşturulmuştur. Okul müdürlerinin görüşlerine göre elde edilen bulgulara göre ise, olumlu temanın altında sekiz metafor ve üç alt tema; olumsuz temanın altında ise altı metafor ve üç alt tema oluşturulmuştur. Öğretmenlerin büyük bir çoğunluğu ders denetimini olumsuz metaforlar kullanarak ifade ederken, okul müdürleri oranlar yakın olsa da çoğunlukla olumlu metaforlarla tanımlamıştır.

Öncelikle öğretmenlerin olumlu yöndeki algıları incelendiğinde 'Koruyucu/Otoriter, Kolaylaştırıcı/İlham Verici, Lider, Kontrolcü/Düzeltilici ve Araştırmacı/Analiz Uzmanı' temaları ifade edilmiştir. İlk olarak 'Koruyucu/Otoriter' temasıyla okul müdürlerinin anlayış, huzur verici, güven, güdüleme, yön verme ve tecrübe gibi niteliklerini öne çıkarmaktadır. Etkili okullarda, okul yöneticileri, öğretimle alakalı konularda güçlüdürler ve öğretmenlerin performansları devamlı gözden geçirirler. Okul yöneticileri bütünsel olarak, öğretimin gayesini ve önemini, odak noktasını belirten ve öğretmenlere yol gösterici özelliği olan açık bir misyon geliştirmişlerdir. (Çubukçu ve Girmen, 2006). 'Kolaylaştırıcı/İlham Verici' olan ikinci tema ise seçicilik, karar verici, odaklanma, izleme, gizlilik ve şeffaflık imgelerini çağrıştırmaktadır. 'Liderlik' temasının ise, yaratıcılık, kılavuz, öncülük, yönetme ve yol göstericilik imgelerini çağrıştırdığı görülmektedir. Öğretmenlerin meslekî ve kişisel ihtiyaçlarını giderici rehberlik çalışmaları, okul müdürleri tarafından profesyonel bir yardım olarak sunulduğu düşünülmektedir. 'Kontrolcü/Düzeltilici' yönü ise katılımcılar tarafından en fazla metafor kullanılan dördüncü temadır. Bu metafor ise düzen, samimiyet, koruma, iyileştirme ve destek olma imgelerini çağrıştırmaktadır Son olarak, okul müdürlerinin ders denetimine ilişkin algılanan olumlu diğer bir yönü ise 'Araştırmacı/Analiz Uzmanı' olmalarıdır. Bu tema; teşhis, tedavi, detaylı inceleme, merak, ar-ge ve yorumlama imgelerine çağrışım yapmaktadır.

Okul müdürlerinin olumlu yöndeki algıları incelendiğinde Lider, Arkadaş ve Düzenleyici/Kuralcı temaları ifade edilmiştir. Kullandıkları olumlu metaforlara ilişkin en çok 'Lider', ve 'Arkadaş' yönleri öne çıkmakta ve 'Düzenleyici/Kuralcı' bunu takip etmektedir. Okul müdürleri ve öğretmenlerin olumlu görüşlerinde 'Lider' teması iki katılımcı grubunda da görülmüştür.

Cerit (2008) ise metaforla gerçekleştirdiği çalışmasında danışman, eğitim uzmanı, koç ve orkestra şefi gibi metaforların okul müdürlerini tarif etmek için öğretmenler ve yöneticiler tarafından seçilmiş olmasına dayalı olarak, müdürlerin daha çok eğitim-öğretim faaliyetlerinin kalitesini artıran, okuldaki insan ve madde kaynaklarını düzenleyen, öğretmen ve öğrencilere gereksinim duyduğunda yardımcı olan ve rehberlik eden kişiler olarak olumlu algılandıklarını ifade etmiştir. Yeşil ve Kış'ın (2015) yaptığı çalışmada da öğretmenler ders denetiminin kendilerine faydasının olduğunu, daha çok eksikliklerini görme yönünde olduğunu belirtmişlerdir. Topçu (2010), ise çalışmasında okul yöneticileri mesleki yönden, tüm branşlarla ilgili alan bilgisine sahip olmasalar da, denetim ve değerlendirme sırasında, bir bütünsellik yaklaşımı ile gerekli hallerde diğer yönetici ve öğretmenlerle ortak çalışma yaparak, bu görevlerini daha iyi yerine getirebilecekleri öğretmenlerin çoğu tarafından kabul edilmesi olumlu bir algı olduğunu göstermektedir.

Öğretmenlerin olumsuz yöndeki algıları incelendiğinde ise; 'Etkisiz, Şekilci, Kontrolcü, Tehditkâr ve Yıkıcı/Engelleyici ve Korkutucu' temaları ifade edilmiştir. Okul müdürlerinin ders denetimine ilişkin olumsuz temalardan en çok 'Etkisiz' yönü öne çıkmıştır. Bu tema, gösteriş, amaçsız, alakasız, etkisiz, sanal, belirsizlik, ilerleme kaydetmeme, çokbilmişlik, varlığı yokluğu bir ve zorlama imgelerini öne çıkarmaktadır. 'Şekilci' temasının imgeleri ise robot, bildiğinden şaşmayan, dosyalama, evrak, içi boş, formalite, gerçekçi olmayan, sahte, aktarıcı, sadece göreve odaklanma, rol yapma ve itaat etmedir. 'Kontrolcü' tema ise, okul müdürlerinin ders denetiminin; kontrol, kuralcı, ceza, yakalama, yakalanma hissi, aniden teftiş, güvensizlik hissi, korkutucu, sınırlayıcı, tutanak, pusuya yatma, zorlama, uyarı, otorite olarak görüldüğünü açıklamaktadır. Okul müdürünün ders denetiminin 'Tehditkar' tema ile ifade eden katılımcılar yanlış arama, kötü niyet, güvensizlik, eksiklik çıkarma ve kurnazlık olarak algılanmaktadır. Başka bir olumsuz tema ise 'Yıkıcı/Engelleyici'dir. Yıkıcı/Engelleyici olduğunu düşünen katılımcılar sabit fikir, psikolojik şiddet, görmeyi engelleyici, bariyer imgeleriyle; ve 'Korkutucu' olarak gören katılımcılar ise kaygı, endişe, şok etkisi, yakalanma hissi, tedirginlik, depresyon, cesaret kaybettirici, emir, zulüm, şiddet imgeleri ilişkilendirilmiştir.

Okul müdürlerinin olumsuz yöndeki algıları incelendiğinde, daha az olmasına rağmen; 'Şekilci/Değersiz, Buyurgan ve Yıkıcı/Düzen Bozucu' temaları ifade edilmiştir. Öğretmenlerin görüşlerine benzer şekilde, okul müdürlerinin ders denetimi için kullandıkları olumsuz metaforlara ilişkin en çok 'Şekilci/Değersiz' yönleri öne çıkmakta, bu sırayı 'Buyurgan' ve 'Yıkıcı/Düzen Bozucu' takip etmektedir. Okul müdürleri ve öğretmenlerin olumsuz görüşlerinde ortak temaya rastlanmamıştır.

[Konan ve Yılmaz \(2018\)](#) çalışmalarındaki öğretmenlerin çoğunluğu, okul müdürlerinin değerlendirmelerde nesnel olmadığı veya tam olarak nesnel olup olmaması, denetim yeterliliği konusunda akıllarında soru işaretlerine sahip olduklarını belirtmiştir. [Ceylan ve Can \(2019\)](#) da çalışmalarında okul müdürlerinin ders denetimi ile ilgili olumsuz algıların daha fazla olduğu sonucuna varmıştır. Öğretmenlerin görüşlerine göre, okul müdürleri dersleri denetleme görevini ya hiç yerine getirmediğini ya da zaman yetersizliği, bu alandaki uzmanlık eksikliği ve benzeri nedenlerle yetersiz kaldığını ifade etmiştir.

[Tonbul ve Uysal'a \(2017\)](#) ait çalışmada, 2014'te teftiş yönergesinde ders denetimleri ile gerçekleşen değişikliğin uygulamasından etkilenen tarafların (müfettiş, müdür ve öğretmenler) görüşleri ve uygulamayı kabullenme biçimleri birbirinden farklıdır. Uygulama ile yanılığın artabileceği, müdürlerin mevcut yeterlikleri ile eğitim öğretimin niteliğine yeterince katkıda bulunamayacağı yönünde kaygılar bulunmuştur. Müdürler, bu alanda bir eğitimden geçmemiş, bu süre içerisinde nadiren ders denetimi yapmış, yapılan ders denetimleri öğretmenler tarafından etkisiz bulunmuştur.

[Kel ve Akın \(2021\)](#), müfettişler, okul yöneticileri ve öğretmenler ile yaptığı çalışmada, katılımcıların aksi yönde görüşleri olsa da çoğunluğu ders denetimlerinin kaldırılmasını, merkez ve illerdeki denetim yapılanmasının birleştirilmesini ve illerdeki denetim yapılanmasının kaldırılmasını olumlu karşılamaktadır. Katılımcılar, müfettişlerin unvanlarında ve denetim yapılanmalarının isimlerinde yapılan değişiklikleri yüzeysel olmakla eleştirmektedir.

[Köybaşı, Uğurlu, Ağıroğlu Bakır ve Karakuş \(2017\)](#), öğretmenlerin çoğu ders denetiminin yapılmamasını istemekle beraber gerekçesini kısa sürede değerlendirmenin tam bir değerlendirme olamayacağı şeklinde açıklamışlardır. İlkokul öğretmenleri, ders denetiminde okul yöneticilerini uzman olarak görmedikleri gibi ders denetiminin müfettişler tarafından yapılmasını da istemedikleri ortaya çıkmıştır. Öğretmenler arasında iş birliğinin yeterli düzeyde olduğu zümre denetiminin gerekli olmadığı ulaşılan sonuçlardan bir diğeridir.

[Altınok, Tezel ve Güngör \(2020\)](#), öğretmenlerin görüşleri genellikle denetimlerin bir katkı sağlamadığı ve belge kontrolünden ileri gidemediği noktasında olmuştur. Ülkemizdeki eğitim

sisteminin hedef ve politikalarının uzun süreli olmadığını, değişen politikalar arasında bir tutarlılık bulunmadığını, eğitim öğretim etkinliklerinin planlanması ve yürütülmesi konusunda denetçilerden gerekli yardımı göremediklerini düşünmektedirler. Öğretmenler okullarda yapılan denetimin zaman alan ve maddi kaynak kaybına neden olan bir süreç olduğunu düşünmekle beraber, mutlaka yapılması gereken bir çalışma olduğunu belirtmektedirler.

Çalışmanın bulguları genel olarak değerlendirildiğinde, okul müdürlerinin ders denetimine ilişkin öğretmenlerin olumsuz algıları daha fazlayken, okul müdürlerinin algıları olumlu yöndedir. Öğretmenlerin algılarına göre; okul müdürlerinin ders denetimi koruyucu/otoriter, kolaylaştırıcı/ilham verici, lider, kontrolcü/düzeltilici ve araştırmacı/analiz uzmanı yönleriyle olumlu görüşlere sahip olsa da oran olarak az sayıdadır. Olumsuz algıların genellikle okul müdürü tarafından yapılan ders denetiminin ya hiçbir etkisi olmadığını ve şekilci olduğunu ya da negatif hisler yaratan kontrolcü, tehditkâr ve yıkıcı/engelleme ve korkutucu olduğu öne çıkmaktadır.

Okul müdürlerinin algıları ise olumlu ve olumsuz açıdan bakıldığında çok farklılık göstermese de olumlu algıları çoğunluktadır. Okul müdürlerinin ders denetimine ilişkin şekilci/değersiz, buyurgan ve yıkıcı/düzen bozucu temaları altındaki olumsuz görüşlere rağmen, okul müdürlerinin görüşlerine göre ders denetimleri lider, arkadaş ve düzenleyici/kuralcı yönleriyle daha fazla öne çıkmaktadır. Bu durum okul müdürleri ve öğretmenler arasındaki iletişim ve iş birliği zayıflığını da işaret etmektedir.

Bu bağlamda; müfettişler, okul yöneticileri ve öğretmenlerle, denetim alanında yönetmelik değişikliği ile ilgili düzenlemelere dair yapılan araştırmalar, eğitim denetiminde yaşanan sorunların sadece okul müdürleri tarafından değil geçmişte müfettişler tarafından yapılırken de olduğunu göstermektedir. Eğitim denetiminde yapılacak düzenlemelerin sistemin gerçek sorunlarına odaklanması ve sistemi geliştirecek, ilerletecek adımlar atılması tavsiye edilmektedir. Geliştirme amaçlı olarak yapılacak ders denetimlerinde okul müdürlerinin yeterliliğini artırmak için gerekli eğitim programlarına ihtiyaç duyulmaktadır. Öğretmenlerin kişisel gelişimlerine destek olacak, korkularını ve kaygılarını giderici, yanlış arayıcı algısının yerine yol gösterici ve lider denetim uygulamaları sağlayacak önlemler alınması ve yeni stratejiler, farklı modeller geliştirilmesi gerektiği sonucuna varılabilir.

KAYNAKÇA

- Ağaoğlu, E. (2014). Okul Yöneticilerinin Denetim ve Değerlendirme Rolü. S. Özdemir (Ed.), *Türk eğitim sistemi ve okul yönetimi içinde* (s. 183-196). Ankara: Pegem Akademi.
- Altunışık, R., Coşkun, R., Bayraktaroğlu, S., ve Yıldırım, E. (2010). *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri SPSS Uygulamalı* (6. Baskı). Sakarya: Sakarya Yayıncılık.
- Akbaşı, S. ve Tunç, Z. (2019), İlkokul öğretmenlerinin müdürlerin ders denetimine ilişkin görüşlerinin değerlendirilmesi, *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21, (3),75- 92. <https://doi.org/10.17556/erziefd.474511>.
- Altınok, V., Tezel, M. ve Güngör, S. (2020). Okullarda denetimin gerekliliği üzerine öğretmen görüşleri. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 40(1), 225-253. <https://doi.org/10.17152/gefad.649743>.
- Aydın, İ. H. (2004). Bir felsefi metafor 'yolda olmak'. *Din Bilimleri Akademik Araştırma Dergisi*, 6 (4),10-11. <https://dergipark.org.tr/pub/daad/issue/4509/62074>.
- Aydın, M. (2007). *Çağdaş Eğitim Denetimi*, 5. Baskı, Ankara: Hatipoğlu Yayınevi.
- Barnard, C., I. (1988). *The Functions of The Executive*. Cambridge, Massachusetts: Harvard University Press.
- Başar, H. (2000). *Eğitim Denetçisi* (5. Baskı). Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Başaran, İ. E. (2008). *Örgütsel Davranış İnsanın Üretim Gücü*, Ankara: Kadioğlu Matbaası.

- Bayar, V., ve Bayar, S. A. (2015). Araştırma yaklaşımları. Turan, S. (Ed.). *Uygulamada Araştırma yöntemleri içinde* (s. 45-54). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Ceylan, M.ve Can, S. (2019), Okul Müdürlerinin Ders Denetimine İlişkin Öğretmen Görüşlerinin Değerlendirilmesi, *Turkish Online Journal of Qualitative Inquiry (TOJQI)*,10(4): 490-510. <https://doi.org/10.17569/tojqi.624748>.
- Cerit, Y. (2008) Öğrenci, öğretmen ve yöneticilerin müdür kavramı ile ilgili metaforlara ilişkin görüşleri, *Eğitim ve Bilim* 2008, 33(147).<http://egitimvebilim.ted.org.tr/index.php/EB/article/view/682>.
- Creswell, J. W. (2014) *Research design: Qualitative, quantitative and mixed methods approaches*. Los Angeles: Sage.
- Çubukçu, Z. ve Girmen, P. (2006). Ortaöğretim kurumlarının etkili okul özelliklerine sahip olma düzeyleri. *Sosyal Bilimler Dergisi*, (16), 121-136. <https://dergipark.org.tr/pub/manassosyal/issue/49949/640131>.
- Buchanan D. ve Huczynski A. (2017). *Organizational Behaviour*, Ninth Edition, UK: Pearson Education Limited, p.7.
- Bursalioğlu, Z. (2015). *Okul Yönetiminde Yeni Yapı ve Davranışlar*. Ankara: Pegem Akademi.
- Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E. K., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2010). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi.
- Dönmez, B ve Demirtaş, Ç. (2018). Okul müdürlerinin ders denetimi görevlerine ilişkin okul müdürleri ve öğretmenlerin görüşleri (Adıyaman ili örneği), *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 10 (29),454-478. <https://doi.org/10.14520/adyusbd.379209>.
- Erdem, A. R. (2006). Öğretimin denetiminde yeni bakış açısı: sürekli geliştirme temeline dayalı öğretimin denetimi, *Selçuk Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 16, 275-294. <https://dergipark.org.tr/pub/susbed/issue/61792/924095>.
- Ergen, H. ve Eşiyok, İ. (2017), Okul Müdürlerinin Ders Denetimi Yapmasına İlişkin Öğretmen Görüşleri, *Çağdaş Yönetim Bilimleri Dergisi*,4 (1), 2-19. <https://dergipark.org.tr/pub/cybd/issue/34552/381726>.
- Fırıncıoğlu Bige, E. (2014). *İlkokul müdürlerinin ders denetimleri ile ilgili öğretmen görüşleri* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Aydın.
- Fleming, I., ve Steen, L. (2004). *Introduction*. In I. Fleming ve L. Steen (Eds). *Supervision and Clinical Psychology: Theory, Practice and Perspectives* (pp. 1-14). East Sussex: Brunner-Routledge.
- Glickman, Carl D. (2002). *Leadership For Learning: How to Help Teachers Succeed*. Association for Supervision and Curriculum Development. USA: Alexandria.
- Kaya, M. ve Koca, İ. (2020). Okul müdürü kavramına ilişkin metafor araştırmalarının incelenmesi: Bir meta-sentez çalışması. *Eğitim Bilimleri Eleştirel İnceleme Dergisi*, 1(1), 23-38. <https://dergipark.org.tr/pub/alanyazin/issue/60644/893737>.
- Kel, M. A. ve Akin, U. (2021). Değişim sürecindeki eğitim denetimi: Müfettişler, okul yöneticileri ve öğretmenlerin görüşleri. *TEBD*, 19(1), 219-243. <https://doi.org/10.37217/tebd.851827>.
- Kılcan, B. (2019). *Metafor ve Eğitimde Metaforik Çalışmalar İçin Bir Uygulama Rehberi*. (2.Baskı). Ankara: Pegem Akademi.
- Kirk, J. ve Miller, M. L. (1986). *Reliability And Validity In Qualitative Research*. Beverly Hills: Sage Publications.
- Konan, N. ve Yılmaz, S. (2018). Öğretmen performans değerlendirmeye ilişkin öğretmen görüşleri: bir karma yöntem araştırması. *Millî Eğitim Dergisi*, Sayı 219, 137-160. <https://dergipark.org.tr/pub/milliegitim/issue/39923/473428>.
- Köybaşı, F., Uğurlu, C.T., Ağiroğlu Bakır, A. ve Karakuş, B. (2017). İlkokullarda ders denetimine ilişkin öğretmen görüşleri. *International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turcic Volume* 12/4, 327-344. <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.11176>.
- Lakoff, G., ve Johnson, M. (1980). *Metaphors We Live By*. Chicago, IL: University of Chicago Press
- Landis, J. R. ve Koch, G. G. (1977). The measurement of observer agreement for categorical data. *Biometrics*, 33(1):159-74. PMID: 843571.

- Oğuz, E. Taşdan, M. ve Yılmaz, K. (2007). İlköğretim denetmenlerinin ve ilköğretim okulu yöneticilerinin denetim inançları. *Sosyal Bilimler Dergisi*,9(17), 39-51.
<https://dergipark.org.tr/pub/manassosyal/issue/49948/640086>.
- Özmen, F., Güngör, A. (2008). Denetimde Etik. *Malatya İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9(15), 137-155. <https://dergipark.org.tr/pub/inuefd/issue/8708/108720>.
- Resmî Gazete (2014). Milli Eğitim Bakanlığı Rehberlik ve Denetim Başkanlığı ile Maarif Müfettişleri Başkanlıkları Yönetmeliği, T.C. Resmi Gazete,29009, 24 Mayıs 2014.
- Sabancı, A., ve Akcan, N. (2019). Okul müdürlerinin ders denetimi görevlerinin rehberlik etkililiği açısından değerlendirilmesi. *Kastamonu Education Journal*, 27(5), 1893-1910.
<https://doi.org/10.24106/kefdergi.2869>.
- Strauss, A., ve Corbin, J. (1990). *Basics of Qualitative Research: Grounded Theory Procedures and Techniques*. Newbury Park, C. A.: Sage.
- Şişman, M. ve Turan, S. (2004). *Eğitim ve Okul Yönetimi*. Yüksel Özden (Edt). Eğitim ve okul yöneticiliği el kitabı. (ss. 99–145). Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Şişman, M. (2002). *Öğretim Liderliği*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Taymaz, H. (2015), *Eğitim Sisteminde Teftiş, Kavramlar, İlkeler, Yöntemler*. (11. Baskı). Ankara: Pegem Akademi.
- TDK, (2021). <http://www.tdk.gov.tr/>, (<https://sozluk.gov.tr/>). Yararlanma tarih aralıkları: Ocak 2021-Temmuz 2021
- Tebliğler Dergisi (2000). Millî Eğitim Bakanlığı İlköğretim İlköğretim Müfettişleri Başkanlıkları Rehberlik ve Teftiş Yönergesi. (Tarih: Ocak 2000, sayı: 2508).
- Tepebaşı, F. (2013). *Metafor yazıları*. Konya: Çizgi Kitabevi.
- Topçu, İ. (2010). Devlet ve özel ilköğretim okullarında yöneticilerin öğretimin denetimi görevlerini yerine getirme biçimleri. *C.Ü. Sosyal Bilimler Dergisi*, 34 (2),31-39.
<https://dergipark.org.tr/pub/cumusosbil/issue/4343/59325>.
- Tonbul, Y.ve Baysülen, E. (2017). Ders denetimi ile ilgili yönetmelik değişikliğinin maarif müfettişlerinin, okul yöneticilerinin ve öğretmenlerin görüşleri açısından değerlendirilmesi, *İlköğretim Online*, 16(1), 299-311. <https://doi.org/10.17051/io.2017.24494>.
- Tracy, S.J. (2020). *Qualitative Research Methods, Collecting Evidence, Crafting Analysis, Communicating Impact*. (2nd Ed.),U.S.A: John Wiley and Sons, Inc.
- Tüzel, E. ve Şahin Kalyon, D. (2012), Sınıf öğretmeni adaylarının okul yöneticilerine ilişkin metaforları, *International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 12(33), 501-522.<http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.12607>.
- Uygur, M. (2020). Sınıf öğretmenlerinin ders denetimine ilişkin görüşlerinin incelenmesi, *Sosyal Bilimler ve Eğitim Dergisi*, 3(1), 400-411. <https://dergipark.org.tr/pub/josse/issue/54491/716229>.
- Yeşil, D. ve Kış, A. (2015). Okul müdürlerinin ders denetimine ilişkin öğretmen görüşlerinin incelenmesi. *İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 2(3), 27-45
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2011). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri* (8. Baskı). Ankara: Seçkin Yayınevi.
- Yücel, H. ve Toprakçı, E. (2009). *Öğretmen denetiminin ihmal edilen boyutu olarak eğitsel denetim*. Uluslararası Katılımlı Ulusal Eğitim Denetimi Sempozyumu, 22–23 Haziran 2009 Sözlü Bildiri
Erisim: <https://www.erdaltoprakci.com.tr/wp-content/uploads/2018/04/ogretmen-denetimi.pdf>

